

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MUŽI JAKO OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ
S TERITORIÁLNÍM ZAMĚŘENÍM NA ÚZEMÍ
PLZEŇSKÉHO KRAJE**

Autor práce: Alena Nováčková DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Martin Černý

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Alena Nováčková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Muži jako oběti domácího násilí s teritoriálním zaměřením na území Plzeňského kraje.

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Men as Victims of Domestic Violence with focus on the Pilsen region.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Ing. Mgr. Martin Černý

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2019

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, zda se muži v našem okolí s tímto problémem potýkají a jaká je zde míra latence.

Dílčími cíli je charakterizovat jednotlivé projevy agrese a jejich možná řešení. Dále představení některých organizací, které nabízejí pomoc obětem domácího násilí.

Student: Alena Nováčková, DiS.	23.10.19 datum	 podpis
Vedoucí práce: Ing. Mgr. Martin Černý	datum	Ing. Mgr. Martin Černý podpis Digitálně podepsal Ing. Mgr. Martin Černý Datum: 2019.10.23 08:44:48 +02'00'

Shvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.11.19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	13.11.19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13.11.2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Mgr. Martinu Černému za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

NOVÁČKOVÁ, A. *Muži jako oběti domácího násilí s teritoriálním zaměřením na území Plzeňského kraje: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2020. 79 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Martin Černý

Klíčová slova: domácí násilí, muž jako oběť domácího násilí, pachatel, agrese, stalking, znásilnění, pomoc obětem

Bakalářská práce (dále jen „**práce**“) po stránce věcné osvětluje základní pojmy zkoumané oblasti, např. pojem domácí násilí (DN), formy, znaky a fáze. Analyzuje nejčastější projevy DN páchaného na mužích. Reflektuje agresi, stalking a vykázaní. Dále součástí teoretické části je účinná legislativní úprava, která se k projevům agrese vztahuje a shrnuje nástroje pomoci obětem stalkingu a domácího násilí. Velký důraz je kladen na možnosti pomoci mužům jako obětem DN. Součástí je počet trestných činů od roku 2016 až do roku 2019, ve kterých byl obětí muž či manžel žijící ve společné domácnosti. Teoretický vhled je obohacen o empirickou část, ve které jsou užity výzkumné metody – dotazníkové šetření a řízené rozhovory.

ABSTRACT

NOVÁČKOVÁ, A. Men as Victims of Domestic Violence with focus on the Pilsen region.: *Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 79 p. Supervisor: Ing. Mgr. Martin Černý.

Keywords:

Domestic violence, Man as a victim of domestic violence, Offender, Aggression, Stalking, Rape, Victim assistance

The bachelor thesis (hereafter referred to as the "work") explains the basic terms of the research area, e.g., the term domestic violence (DV), forms, signs, and phases. It analyzes the most common manifestations of DV on men. It reflects aggression, stalking, and expulsion. Furthermore, the theoretical part includes effective legislation that relates to the signs of aggression and summarizes tools to help victims of stalking and domestic violence. This work emphasizes the possibility of assisting men as victims of DV. It includes the number of DV crimes from 2016 until 2019 in which the victim was a man or a husband living in the same household. The theoretical insight is enriched by an empirical part, in which the research methods of a questionnaire survey and controlled interviews are used.

Obsah

<i>Úvod</i>	10
1 CÍL A METODIKA BAKLÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 DOMÁCÍ NÁSILÍ	13
2.1 Formy domácího násilí	14
2.1.1 Fyzické násilí	14
2.1.2 Psychické násilí	14
2.1.3 Sexuální násilí.....	14
2.1.4 Ekonomické násilí	15
2.1.5 Sociální násilí.....	15
2.2 Znaky domácího násilí	15
2.3 Fáze domácího násilí	16
2.3.1 Fáze 1	16
2.3.2 Fáze 2.....	16
2.3.3 Fáze 3.....	16
2.4 Příčiny domácího násilí	16
2.5 Pachatel/ka domácího násilí	17
2.5.1 Typologie násilníků	17
2.6 Oběť domácího násilí	18
2.7 Některé přestupky, kterých se může pachatel/ka dopustit v souvislosti s DN	18
2.8 Některé trestné činy, kterých se může pachatel/ka dopustit dle zák. č. 40/2009 Sb. Trestního zákoníku v souvislosti s DN	19
2.9 Úloha Policie České republiky při odhalení domácího násilí	19
2.9.1 Vykázání	20
2.10 Statistické údaje trestných činů od roku 2016 do roku 2019, kdy obětí je manžel a druh (muž) žijící ve společné domácnosti	21
3 STALKING A CYBERSTALKING	24
3.1 Stalking (pronásledování)	24
3.1.1 Typy stalkerů	24
3.1.2 Důsledky	25
3.2 Cyberstalking	25
3.2.1 Ochrana před cyberstalkingem	26

4	<i>NÁSILÍ PÁCHANÉ NA MUŽÍCH</i>	26
4.1	Stereotypy vážící se k násilí na mužích	27
4.2	Psychické domácí násilí páchané na mužích	28
4.3	Fyzické domácí násilí páchané na mužích	28
4.4	Muž jako oběť sexuálního násilí.....	29
4.4.1	Homosexuální agrese u mužů	29
4.5	Zvláštnosti domácího násilí na mužích	30
5	<i>MUŽI A ZNÁSILNĚNÍ</i>	31
5.1	Proveditelnost znásilnění muže ženou.....	31
5.2	Způsob znásilnění muže ženou.....	32
5.3	Forma znásilnění muže ženou	32
5.3.1	Typ ženy znásilňující muže	32
5.3.2	Znásilnění muže v práci.....	32
5.4	Impotence po znásilnění	33
5.4.1	Nebezpečný autostop	33
5.5	Pohlaví oběti	34
5.6	Znásilnění mužů a chlapců mezi lety 2010-2015 v ČR.....	35
6	<i>POMOC MUŽŮM JAKO OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ</i>	35
6.1	Intervenční centra v jednotlivých krajských městech	35
6.2	Metoda SARA DN.....	36
6.3	Charita	37
6.4	Bílý kruh bezpečí.....	37
7	<i>KVALITATIVNÍ VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ</i>	38
7.1	Metodologie.....	38
7.2	Výsledky	52
8	<i>ŘÍZENÉ ROZHOVORY</i>	53
8.1	Řízený rozhovor s případovou manažerkou BKB	54
8.2	Řízený rozhovor s příslušníkem PČR	58
8.3	Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č. 1.....	61
8.4	Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č. 2.....	65

<i>Závěr</i>	68
<i>Seznam použitých zdrojů</i>	70
<i>Seznam zkratek</i>	73
<i>Seznam tabulek</i>	74
<i>Přílohy</i>	76

Úvod

Domácí násilí a jeho řešení je společensky aktuální téma. Inspirací pro volbu tohoto tématu je můj dlouhodobý zájem o problematiku násilí mezi blízkými osobami a nebezpečným pronásledováním.

Vždy, když slyším o domácím násilí, ať je to DN páchané na ženách, dětech, seniorech či mužích, si říkám, co pachatele může natolik „rozzuřit“, aby byli schopni fyzicky či psychicky týrat blízkého člověka. Jsou psychicky nemocní? Má na tom jistý podíl i týraná osoba? Můžu se i já někdy stát obětí domácího násilí? Ano, můžu. Každý z nás se může někdy stát obětí tohoto činu, i když někteří si to nemusí ani uvědomovat. Zkuste se zamyslet, jestli jste někdy byli třeba jen svědky domácího násilí (DN). I já si uvědomuji, že znám člověka, který je týranou osobou. Vždy to nemusí být jen fyzická forma, ale naopak velmi často se v naší společnosti objevuje psychická forma, která je podle mého názoru ještě o něco horší, jelikož může zanechat dlouhodobé až celoživotní následky.

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na mužské oběti. Toto téma je v dnešní době poměrně tabuizované, avšak poznatky a klinická praxe dokazují, že i muž se může stát obětí znásilnění. Tento fenomén je většinou zastiňován domácím násilím páchaném na ženách. Většina prací píše o mužích spíše jako o násilných osobách a o ženách jako o obětech. Týrané ženy bývají upřímnější a otevřenější než muži. Ti domácí násilí spíše tají či popírají. Důvodem může být stud nebo sami sebe jako oběť nevnímají.

Domácí násilí je celosvětový fenomén, jehož kořeny sahají do daleké historie. Oběti se dříve bály o násilí mluvit, protože ho braly jako součást každodenní existence. Naštěstí se ale našlo mnoho obětí, které dopomohly k tomuto osvětlení. Dnes již existuje celá řada organizací a účinných zákonů, které obětem pomáhají v pro ně neřešitelných situacích.

Dlouhodobé násilí páchané blízkou osobou je pro oběť stresujícím a rozumově nepochopitelným jevem. Viktimizace oběti domácího násilí může vést k nervovému zhroucení oběti, kdy je nutná dlouhodobá léčba. Oběti jsou při přijímání pomoci podezíravé, neprojevují vděčnost a jsou nedůvěřivé. Proto je velmi důležité, aby v organizacích zabývající se pomocí obětem domácího násilí, byli zkušení a proškolení odborníci.

1 CÍL A METODIKA BAKLÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem mojí práce je přiblížit téma domácího násilí na mužích, teoreticky reflektovat východiska zkoumané oblasti a analyzovat účinné legislativní nástroje. Dále bych chtěla informovat o možnostech, jak mohou muži v této těžké situaci postupovat. Vzhledem k tomu, že je v naší společnosti toto téma velice latentní, by větší informovanost veřejnosti vedla k možnosti snazšího rozpoznání násilí na mužích. Dále bych ráda představila skutkové podstaty trestních činů a přestupků, které pachatel páchá.

Teoretická část práce v širším záběru mapuje východiska pojmosloví zkoumané oblasti ve vztahu k domácímu násilí, stalkingu a násilí páchanému na mužích za použití obsahové analýzy odborné literatury a účinné legislativy. Ve druhé kapitole se zaměřuji na vysvětlení pojmu domácího násilí, na jeho druhy, formy a fáze. Dále se zde zabírám příčinami domácího násilí, pachatelem domácího násilí a obětí domácího násilí. Velmi důležitou částí této kapitoly je úloha Policie ČR, která je v problematice domácího násilí nepostradatelnou součástí. Pomocí správněprávní a trestněprávní konsekvence vysvětluji zkoumanou problematiku z pohledu orgánů činných v trestním řízení. Ve třetí kapitole je objektem zkoumání stalking, který můžeme v některých případech považovat za důsledek rozchodu a následného vyrovnání se s krizovou situací u pachatelky. Nebezpečné pronásledování může navazovat na domácí násilí, protože pokud se oběť domácího násilí rozvede s pachatelem, nemusí se pachatel s touto situací vyrovnat, a proto začne svého bývalého partnera pronásledovat. Tato část dále analyzuje problematiku cyberstalkingu, vyjmenovává typy stalkerů a zmiňuje možnou ochranu. Ve čtvrté kapitole představuji násilí páchané výhradně na mužích. Fyzické, psychické a sexuální násilí, kdy se pachatelkou stává žena či homosexuální partner mužské oběti. Na tuto kapitolu navazuje kapitola pátá, týkající se trestného činu znásilnění (§ 185 Tr. z.). Závěrečná šestá kapitola teoretické části pojednává o možnosti pomoci mužům, kteří jsou oběťmi domácího násilí. Jsou zde taxativně uvedena intervenční centra v jednotlivých krajských městech v ČR. V podkapitole nastiňuji metodu SARA DN, která pomůže osobě zjistit, zda je obětí přestupku či trestného činu.

Cílem empirické části v kapitole sedm je zjistit obecnější povědomí mužů o této problematice, např. zda muži o tomto problému slyšeli, byli obětí či zda znají instituce, které nabízejí pomoc. Zjištění bude provedeno formou metody kvalitativního výzkumného šetření, kdy získané informace budou vyhodnoceny a jednotlivě graficky znázorněny. Dále potvrzení či vyvrácení určených hypotéz. Součástí empirické části je kapitola osm, ve které jsou uvedeny řízené rozhovory s anonymními oběťmi domácího

násilí, případovou manažerkou BKB paní Mgr. Simonou Vlčkovou a vrchním komisařem panem kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem, který působí na Krajském ředitelství Policie Plzeňského kraje. Zde se budu zaměřovat na to, zda se tito proškolení odborníci setkali s oběťmi domácího násilí a jaký mají na tuto problematiku pohled. U anonymních respondentů mě zajímá, jestli jsou v jejich případech naplněny znaky domácího násilí a navzájem je porovnám.

Tímto bych ráda pomohla mužům, kteří o svém problému nechtějí mluvit. Ráda bych jim ukázala, že na své problémy nejsou sami a že existují instituce, které jim dokážou pomoci.

2 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Toto téma prozatím není v odborných publikacích definováno jednotně. Chybějící jednotná definice může vést k nejednotnému chápání tohoto pojmu (mít špatné či zavádějící údaje). Přesto je možné DN charakterizovat jako chování, které zahrnuje všechny druhy sexuálního, fyzického, psychického i ekonomického násilí. Pro domácí násilí je typická dlouhodobost, eskalace a opakovanost. Domácí násilí jde také rozdělit na partnerské a mezigenerační. Mezigenerační násilí probíhá mezi dětmi a (pra)rodiči. Partnerské násilí probíhá mezi lidmi, kteří jsou v intimním vztahu. Nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy a děti, což potvrzuje mnoho studií.¹

Pro policii je domácí násilí charakterizováno jako opakované, dlouhodobé a stupňující se násilí. Tohoto násilí se dopouštějí osoby dospělé nebo mladistvé na svých blízkých.

Pojem domácí násilí se automaticky pojí s mužem jako násilníkem a ženou jako obětí. Přístup působí diskriminačně vůči mužům a zcela vylučuje děti či prarodiče jako oběti nebo násilné osoby, ale i oni patří do problematiky domácího násilí. Dnes existují dva hlavní pojmy, které se týkají násilí na ženách: sexuální násilí a domácí násilí. Jedná se o odborné termíny, které jsou akceptovány a zkoumány výzkumnými institucemi. Ačkoli se jedná o odlišné termíny, přesto se do jisté míry vzájemně překrývají. Sexuální násilí spadá do obecné kriminality, zatímco domácí násilí do partnerského zneužívání. Dá se říci, že největší rozdíl je v místě činu. Domácí násilí je mezi blízkými osobami za zavřenými dveřmi, zatímco sexuální násilí se může odehrávat kdekoli.²

Pojem domácího násilí byl poprvé zmíněn na přelomu 70. a 80. let minulého století a označoval případy týrání žen. Dnes se různé podoby těchto skutků nazývají intimní či partnerský terorismus. Postupem času se jednoduší obraz domácího násilí rozpadl do mnoha různých typů. Není vždy jednoduché určit, zda se jedná o domácí násilí či nikoli.³

¹ VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., a TOUFAROVÁ, M., Partnerské násilí. Praha: Linde, 2008, s. 9-12.

² ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie.3 upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk), s. 9.

³ ČÍRTKOVÁ, L., Forenzní psychologie.3 upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk), s. 10.

2.1 Formy domácího násilí

Nejčastější jsou čtyři formy domácího násilí: psychické násilí, fyzické násilí, ekonomické násilí a sexuální násilí. Některé publikace ale také zmiňují další formy domácího násilí, jako např. sociální násilí, emocionální násilí a zneužívání „práv muže“.

V České republice je nejčastější formou kombinace fyzického a psychického domácího násilí. Na druhém místě je výlučně psychické násilí. Izolované sexuální násilí je ojedinělé.⁴

2.1.1 Fyzické násilí

Násilná osoba oběť např. bije rukama či předmětem, fackuje, škrtí, kope, svazuje, ohrožuje bodnou či střelnou zbraní. Dále ji může zakazovat spát nebo jíst. Může to vést k útokům ohrožujícím oběť na životě.⁵

2.1.2 Psychické násilí

„O psychické násilí se jedná tehdy, je-li oběť ponižována, je-li jí nadáváno, nebo tehdy, říká-li její partner, že je ošklivá, hloupá, neschopná a podobně. Do oblasti psychického násilí spadají také veškeré neoprávněné formy omezování, vyhrožování a zastrasování.

Další varianta tohoto typu násilí nastává v případě, když se pachatel snaží svoji oběť všemi nemožnými i možnými prostředky izolovat od její rodiny, přátel a kolegů (sociální izolace). Čím méně lidí kolem sebe oběť má, tím větší je pravděpodobnost, že se bude emocionálně fixovat na svého násilného partnera.“⁶

2.1.3 Sexuální násilí

Když je sex ze strany partnera vynucený, můžeme mluvit o sexuálním násilí. Sexuální násilí může mít mnoho podob. Může to být například nucení k různým sexuálním praktikám, které nejsou partnerce či partnerovi příjemné. Také to může být nucené sledování pornofilmů či jakýkoliv způsob zraňování. Sexuální násilí mezi cizími lidmi je samozřejmě snadno rozpoznatelné, ale sexuální násilí mezi partnery může být

⁴ STRÍLKOVA, P. a FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 15-16.

⁵ STRÍLKOVA, P. a FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 15-16.

⁶ BUSKOTTE, A., Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 41

pro oběti velice nejasné. Tento jev souvisí s tím, že si mnoho mužů a žen myslí, že mají na sex se svým partnerem výhradní právo. A to kdykoli.⁷

2.1.4 Ekonomické násilí

Ekonomické násilí nebo také finanční násilí se charakterizuje tím, že o peníze musí žena či muž prosit, dostává určitou částku na určitou dobu. Není mu/ji dovoleno obstarávat si vlastní příjmy a nesmí o svých penězích svobodně rozhodovat. Většinou muž ženě zakazuje chodit do práce. Žena se bojí muži v čemkoli oponovat, protože je na něm finančně závislá.⁸

2.1.5 Sociální násilí

Sociální forma násilí představuje hlavně izolaci oběti. Dochází k omezování sociálních kontaktů a především k neustálému kontrolování. Oběť je odloučena od svých přátel a rodiny. Do společnosti může pouze za doprovodu pachatele, poté je na veřejnosti zesměšňována a znemožňována. Násilník neustále vyžaduje informace o tom, kde byla/byl, s kým byla/byl, proč se s dotyčným setkala, s kým mluvila apod. Sociální izolace má velký vliv na psychiku oběti. Často vede k závažným zdravotním problémům s trvalejšími následky.⁹

2.2 Znaky domácího násilí

Nejčastěji jsou uváděny čtyři znaky domácího násilí: opakování a dlouhodobost, eskalace (stupňování), jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné a poslední je neverejnost.

Z jednoho útoku ještě nemusí vyplývat, že se jedná o domácí násilí, ale může to být jeho začátek. Od urážek se může stupňovat ke snižování lidské důstojnosti, fyzickým útokům až závažným trestným činům. Domácí násilí není vzájemné násilí, kde se role oběti a násilné osoby střídají. Domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu.¹⁰

⁷ BUSKOTTE, A. Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 41-42

⁸ Tamtéž

⁹ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 18.

¹⁰ BUSKOTTE, A., Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 39.

2.3 Fáze domácího násilí

Domácí násilí nebývá jednorázovou záležitostí. Jedná se o cyklicky se opakující etapy. Projevy jsou ze začátku nenápadné, a proto většina obětí neví, co přesně bylo prvním spouštěcím mechanismem. Průběh se ve většině vztahů liší, ale dají se nalézt některé společné rysy. Fáze se opakují a bývají kvůli cyklické podobě označovány jako kruh domácího násilí nebo také spirála násilí. Jediné, co se liší, je intenzita týrání, která se zvyšuje. Zpravidla se zkracuje třetí fáze líbánek a prodlužuje se druhá fáze týrání.

2.3.1 Fáze 1

Vytváření napětí přechází na období týrání. Agresor je rozčilený, zuřivý, podrážděný a poté oběti nadává. Oběť je v této fázi slušná, uctívá, obviňuje sama sebe, aby vyhověla násilníkovi a vyhnula se hádce či jinému konfliktu.

2.3.2 Fáze 2

V tomto období nad sebou již agresor přestává mít kontrolu. Začíná docházet jak k psychickému, tak i k fyzickému násilí. Oběť se v této fázi cítí bezmocná a nenávidí agresora.

2.3.3 Fáze 3

Poslední fáze je někdy označována jako fáze lásky nebo jako líbánek. Agresor s obětí se usmířují. Agresor po období týrání cítí vinu. Oběti se omlouvá a slibuje, že už to nikdy neudělá. Ujistňuje ji, že ji strašně miluje. Oběť agresorovi věří, má naději, že se vztahlepší, a proto mu odpouští.¹¹

2.4 Příčiny domácího násilí

O domácím násilí se mluví a píše zhruba 40 let, ale příčiny DN jsou stále otevřené. V poslední době se mluví o tom, že různé podoby DN mohou mít různé příčiny.¹²

První, dnes již dávno překonané teorie, byly jednofaktorové teorie. Psychologická teorie se soustřeďuje na osobnost a psychiku agresora a z povahových zvláštností hledají příčinu. Může to být například stres, alkohol, užívání jiných návykových látek nebo psychická porucha. U oběti to může být snížené sebevědomí. Biologicko- genetická teorie

¹¹ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 16.

¹² ČÍRTKOVÁ, L., *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Vyd. 1. Praha: Grada, s.40.

vysvětlovala pouze obecné teorie o agresivním chování a brzy zanikla. Sociologická teorie se kryje s feministickým přístupem a násilí spatřuje v moci a převaze muže nad ženou ve světě založeném na genderových rolích.

Nejznámější jsou teorie příčin DN dle teorie D.G. Duttona, který je dělí na čtyři příčiny:

První jsou makrosystémové příčiny, které říkají, že muži vládnu a mají vůdčí úlohu ve společnosti.

Druhé jsou ekosystémové příčiny, ve kterých jde o formální a neformální situace, kdy příčinu spatřujeme v životním a sociálním okolí, jako například nezaměstnanosti, nízkému příjmu, nízké vzdělanosti a nedostupnosti sociální sítě.

Třetí příčina je mikrosystémová, která říká, že rizika pramení z rodinného života, kdy se členové znají, ovlivňují se, znají svá slabá místa a své reakce.

Čtvrtá je ontogenetická příčina, která přihlíží individuálně k osobnosti pachatele, oběti a jejich vzájemnému působení.

2.5 Pachatel/ka domácího násilí

O pachatelích domácího násilí se můžeme nejčastěji dozvědět z výpovědí lidí, kteří mají osobní zkušenost, z organizací pomáhajících obětem domácího násilí, výzkumů nebo od pracovníků odboru sociálněprávní ochrany dětí či z hodnocení terapeutických programů.

2.5.1 Typologie násilníků

Chování násilníka lze rozdělit na tři základní zdroje agresivního chování. Prvním zdrojem chování je vliv dědičnosti a výchovy. Druhým je mozkové postižení. V tomto případě násilník po události cítí lítost nad tím, jak se zachoval. Někdy může mít i amnézii. Tato porucha se dá léčit u psychiatra či neurologa. Třetím je dyadická reakce, kdy se střídá provokace a reakce mezi partnery.¹³

Další typologii nabízí Bílý kruh bezpečí, který rozděluje pachatele na:

- „rozpadlý alkoholik,
- *stresovaný slaboch – odreagování vlastní mizérie, domnělá či skutečná životní krize je spouštěčem, vandal doma, násilník potřebuje sám podporu, žena je zástupným odreagováním,*

¹³ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 16-19.

- *nepolepšitelný násilník či sociální sadista,*
- *domácí násilník – pedant/bazírák, pro okolí slušný člověk, fenomén dvojitá tváře, většinou kvalifikovaný partner,*
- *normální násilník – oběť vlastního špatného dětství, kopíruje model původní rodiny, jestliže sám cítí vinu a přijímá zodpovědnost, je dobrá šance na zlepšení,*
- *reaktivní násilník – reakce na domnělé nebo skutečné ústrky ze stran partnerky, jasný a nápadný start, začátek incidentů, celkem dobrá prognóza, neboť příčina je pravděpodobně vztahová, interpersonální,*
- *jiný pachatel – sběrný koš pro ostatní konstalace příčin a důležitých spouštěčů.¹⁴*

2.6 Oběť domácího násilí

V širším slova smyslu můžeme oběti rozdělit podle chování, věku, pohlaví, vzájemných vztahů a životního stylu. Také se můžeme setkat s dělením dle zažitého trestného činu (oběti sexuálního násilí, fyzické násilí, oběti majetkové újmy), reakce na trestný čin (aktivní, pasivní, panická) a interakce oběť – pachatel (nejpoužívanější). Interakce oběť – pachatel rozlišuje tyto typy obětí:

- 1) zúčastňující se oběť – pachatel a oběť se znají
- 2) nezúčastňující se oběť – interakce mezi obětí a pachatelem
- 3) provokující oběť – oběť podcenila nebezpečnost, provokuje násilníka
- 4) latentní oběť – oběť násilí neohlásí
- 5) nepravá oběť – oběť, která se nachází v nesprávnou dobu na nesprávném místě.¹⁵

2.7 Některé přestupky, kterých se může pachatel/ka dopustit v souvislosti s DN

Zde musíme zmínit přestupky na úseku občanského soužití dle § 7 ods. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o přestupcích-fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí, dále dle

¹⁴ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 19

¹⁵ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 20-21.

§ 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o přestupcích – fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na zdraví, dále dle § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2016 Sb., o přestupcích – fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně naruší občanské soužití tak, že jinému vyhrožuje újmou na zdraví, jiného nepravdivě obviní z přestupku, vůči jinému dopustí schválnosti nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání. Dále přestupek proti majetku dle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o přestupcích – přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí.¹⁶

2.8 Některé trestné činy, kterých se může pachatel/ka dopustit dle zák. č. 40/2009 Sb. Trestního zákoníku v souvislosti s DN

Velmi závažné jsou trestné činy proti životu a zdraví. Nejzávažnější je vražda (§ 140), ublížení na zdraví a těžká újma na zdraví (§ 122), těžké ublížení na zdraví (§ 145), ublížení na zdraví (§ 146), mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (§ 149), týrání osoby žijící ve společné domácnosti (§ 199) k těmto trestným činům může docházet při fyzickém domácím násilí. Dále se zde můžeme setkat s trestnými činy souvisejícími se sexuálním násilím, konkrétně znásilnění (§ 185), sexuální nátlak (§ 186), pohlavní zneužití (§ 187). Dále musíme zmínit i trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, jedná především o trestný čin nebezpečného vyhrožování (§ 353) a nebezpečné pronásledování (§ 354). Za předpokladu, že je násilná osoba vykázána, je častým spáchaným trestným činem i maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337).¹⁷

2.9 Úloha Policie České republiky při odhalení domácího násilí

Policie České republiky je nezbytnou součástí při řešení odhaleného domácího násilí. Právě ona je jako první přivolána na místo, kde dochází k domácímu násilí. Proto je ze zákona oprávněna vykázat ze společně obývaného bytu či domu násilnou osobu, která oběť ohrožuje zejména na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti. Policisté mohou vzniklou situaci řešit okamžitě a na rozdíl od jiných institucí, jako je třeba soud, jsou nejlépe informováni z databází o tom, zda někdy v minulosti na stejné místo vyjížděli nebo jestli někdo z rodiny vlastní střelnou zbraň. Také mají právo na vstup do obydlení dle § 83c trestního řádu a § 40 zákona o policii.

¹⁶ ČESKO: Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích [online]. 2016 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>

¹⁷ Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Praha : Armex vydání sedmé, 2015. 175 s.

2.9.1 Vykázání

Opatření, které je ze zákona povinen učinit stát, nikoli ohrožená osoba.

Policie České republiky přímo na místě vyhodnotí informace a poté se rozhodne, zda z místa násilnou osobu vykáže či ne. Stát nabízí ohrožené osobě lhůtu 10 dnů, v jejímž průběhu je násilná osoba vykázána a veškerá opatření jsou zde z rozhodnutí státu (prostřednictvím policejního orgánu). Tuto dobu nelze zkrátit. Další fáze je v poskytnutí právního prostředku ohrožené osobě – osoba se může obrátit na soud se žádostí o předběžné opatření dle § 76b občanského soudního řádu. Doba vykázání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu v tomto návrhu.¹⁸

V zákoně č. 273/2008 Sb. – Zákon o policii České republiky je této problematice věnován § 44 - § 47. Jsou-li zjištěny skutečnosti, že násilná osoba verbálně nebo fyzicky ohrožuje oběť a je důvodné předpokládat, že se dopustí útoku proti životu, zdraví či lidské důstojnosti je policista oprávněn osobu vykázat ze společného obydlí i z bezprostředního okolí. Vykázání policista oznámí ústně vykázané i ohrožené osobě a poté vytvoří potvrzení o vykázání, které jim proti podpisu předá. Toto potvrzení obsahuje vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, totožnost obou osob, poučení o právech a povinnostech vykázané a ohrožené osoby a adresa útvaru policie. Odmítne-li jedna z osob potvrzení podepsat, policista to uvede do úředního záznamu, který sepíše na policejní služebně. Není-li vykázaná osoba přítomna, musí být poučena při prvním kontaktu s policií a kopii potvrzení si může vyzvednout na uvedeném útvaru. Osoba může na místě podat námitky proti vykázání, které policista bez zbytečného odkladu musí předat příslušnému krajskému ředitelství dle místa vykázání. Jestliže krajské ředitelství shledá, že nebyly splněny podmínky pro vykázání, bude vykázání ukončeno a o této skutečnosti vyrozumí vykázanou i ohroženou osobu.¹⁹

¹⁸ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 40-43.

¹⁹ STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M., Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, Právo (Key Publishing), s. 41-43.

2.10 Statistické údaje trestných činů od roku 2016 do roku 2019, kdy obětí je manžel a druh (muž) žijící ve společné domácnosti

Tabulka č. 1

Trestné činy za rok 2016, kdy obětí je manžel

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	1	5
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	1	21
nebezpečné vyhrožování (§353)	1	16
vydírání (§175)	0	2
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	4
znásilnění (§185)	1	1

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 2

Trestné činy za rok 2016, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	2
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	5	59
nebezpečné vyhrožování (§353)	4	16
vydírání (§175)	0	2
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	4
znásilnění (§185)	1	1

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 3

Trestné činy za rok 2017, kdy obětí je manžel

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	3
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	1	20
nebezpečné vyhrožování (§353)	0	8
vražda na objednávku (§140)	0	1
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	2
omezování a zbavování osobní svobody (§170,171)	0	1

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 4

Trestné činy za rok 2017, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	3	7
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	2	70
nebezpečné vyhrožování (§353)	4	30
vydírání (§175)	0	5
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	3
znásilnění (§185)	0	1

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 5

Trestné činy za rok 2018, kdy obětí je manžel

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	1
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	4	27
nebezpečné vyhrožování (§353)	0	12
vydírání (§175)	0	4
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	4
útisk (§177)	0	1

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 6

Trestné činy za rok 2018, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	4
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	3	66
nebezpečné vyhrožování (§353)	2	17
vydírání (§175)	0	3
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	9
znásilnění (§185)	0	3

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 7

Trestné činy za rok 2019, kdy obětí je manžel

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	3
usmrcení z nedbalosti (§143)	0	1
úmyslné ublížení na zdraví (§145-§146a)	0	25
násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§352)	0	1
nebezpečné vyhrožování (§353)	0	16
týrání osoby žijící ve společné domácnosti (§199)	0	3

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

Tabulka č. 8

Trestné činy za rok 2019, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

spáchané trestné činy	celkový počet v Plzeňském kraji	celkový počet na území ČR
vraždy - mot. Osobními vztahy (§140)	0	5
úmyslné ublížení na zdraví (§145-146)	3	46
nebezpečné vyhrožování (§353)	1	13
vydírání (§175)	0	3
týrání osoby žijící ve společném obydlí (§199)	0	5
znásilnění (§185)	0	2

(Tabulka: vlastní, zdroj: Městské ředitelství policie v Plzni)

3 STALKING A CYBERSTALKING

3.1 Stalking (pronásledování)

Stalking je velmi nebezpečný fenomén, kdy se jedná o úmyslné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které ohrožuje její bezpečnost. Oběti často propadnou úplnému nervovému kolapsu. Hlavními znaky je fixace pachatele na určitou osobu, kterou poté systematicky obtěžuje a věnuje oběti stálou a nechtěnou pozornost. Dále svou oběť pronásleduje telefonicky, dopisy či vtíráním se do její blízkosti. Motivací „stalkera“ může být údajná nebo opravdová láska, ale také zloba, snaha o manipulaci a ovládnutí bývalého partnera. Bohužel ne každé ukončení vztahu, ve kterém se objevovalo domácí násilí, znamená konec. Tato podoba násilí byla dlouhou dobu opomíjena, jelikož se nebezpečné pronásledování stalo trestným činem až od 1.1.2010.²⁰

3.1.1 Typy stalkerů

Odmítnutý stalker – zakládá si na dřívějším, většinou na velice krátkém a povrchním vztahu. Chce za každou cenu svoji oběť dostat zpět. Jiný se chce pouze pomstít za to, že byl odmítnut. Může být také přesvědčen o tom, že svým jednáním přivede partnera/partnerku k rozumu a ten se k němu vrátí. Agrese může v mnoha případech směřovat i na lidi v jejich blízkém okolí.

Rozhněvaný stalker – pachatel se cítí velmi ukřivděn, proto má potřebu se mstít. Agresoři sami sebe považují jako oběť, a proto se musí bránit. Ve většině případů užívají verbální formy agrese, jako nadávky, výhrůžky a urážky.

Intimní neboli vztah hledající stalker – pachatel, který je do své oběti nešťastně zamilován. Má pocit, že ho ten druhý bude brzy milovat. V mnoha případech věří, že tento vztah již existuje. Všechna odmítnutí bere kladně, jako tajná znamení. I odmítavá komunikace s tímto člověkem ho přesvědčuje o opaku a zcela mylně ho interpretuje za projevení zájmu a tím se jeho motivace stále zvyšuje.

Nekompetentní ctitel – věří, že má na osobu výhradní právo a nechápe, proč ho milovaná osoba stále odmítá. Svě oběti se intenzivně vnucuje. Tento typ stalkera se liší hlavně tím, že když se mu do cesty postaví překážka, například rozhodnutí soudu, tak jeho pronásledování skončí a najde si jiný cíl a jinou oběť.

²⁰ BUSKOTTE, A., Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 46-47

Kořistnický stalker – tento typ se moc často neobjevuje. Hlavní cíl je vykonávat násilnou činnost a agresi. Svoji oběť pozoruje velmi detailně a nenápadně. Nechce, aby oběť o jeho zájmu věděla. V podstatě jediné, na co se chystá, je útok.²¹

3.1.2 Důsledky

Vytrvalé obtěžování vede u oběti k neklidu, napjatosti a k psychosomatickým potížím. V noci nemohou klidně spát, mají žaludeční problémy, trpí nočními můrami a depresi. Mnohdy oběti začnou být panické a uvažují o sebevraždě. Průzkumy potvrzují, že se u dvou třetin až tří čtvrtin postižených objevují zdravotní problémy. Velká část poté není schopna ani pracovní činnosti. S tím jsou logicky spojeny sociální i finanční problémy a oběti jsou nuceny změnit svůj život. Mnohé z nich se cítí ohroženy natolik, že nedokáží ani vyjít z domu nebo jezdit hromadnou dopravou. Ochabují i vztahy s přáteli a kolegy, což může být způsobeno také tím, že byli společností nepochopeni. V nejhorších případech byli kamarádům dokonce k smíchu.

Jak bylo již zmiňováno, tato situace se netýká jen oběti, ale i nového partnera či partnerky, kteří jsou nervózní stejně jako oběť sama. Tento problém se může stát jejich hlavním tématem. Následně může vést k tomu, že se partner cítí stejně ohrožen, zdrcen a bezmocný a následně se pár přestěhuje do jiného města, změní si telefonní číslo a pokusí se o nový začátek.

V takových případech se obětem důrazně doporučuje odolat pokušení zničit dopisy či vymazat SMS či emailovou korespondenci a naopak si všechny důkazy uschovat pro policii. Právě tak se doporučuje zaznamenat také všechny stalkerovy pokusy o navázání kontaktu.²²

3.2 Cyberstalking

Cybertstalking je charakterizován jako online nebezpečné pronásledování. Pachatel opakovaně používá internet nebo jiné elektronické prostředky k obtěžování nebo zastrašování vyhlédnuté osoby. Tento typ pronásledování se oproti stalkingu liší tím, že oběť nezná pachatele. Ten se většinou vydává za někoho úplně jiného. Cyberstalking

²¹ BUSKOTTE, A., Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 51-52

²² BUSKOTTE, A., Z pekla ven: žena v domácím násilí. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, s. 52-55

zahrnuje nepravdivé obvinění či hanlivé prohlášení. Dále může ukrást identitu, likvidovat a manipulovat s daty zasláním viru do zařízení oběti.²³

Neznámý pachatel za počítačem či mobilním telefonem je hrozbou nejen pro dospělé, ale v dnešní době hlavně pro děti a mladistvé. Stačí si jako profilovou fotografii dát cizího člověka a oběť je oklamána. Svět sociálních sítí zahrnuje mnoho nebezpečí. Existují různé aplikace, ve kterých si lidé posílají videa či fotografie, které se mohou později zneužít k vydírání či šikaně. Mají zde široké pole možností, jak navázat kontakt – e-mail, Facebook, Instagram, YouTube atd.²⁴

3.2.1 Ochrana před cyberstalkingem

Cyberstalkeři mohou ke sledování použít software a hardwarová zařízení, aniž by o tom uživatel věděl. Proto je důležité se důsledně odhlašovat z internetových a počítačových účtů a používat dostatečně silná hesla. Zároveň se doporučuje nepoužívat online kalendáře, které by mohly pachateli umožnit sledování aktivit a pohybu. Stejně tak je třeba na sociálních sítích nastavit soukromí, aby k datům neměly přístup nedůvěryhodné osoby. Vkládání fotografií na sociální sítě je nutné provádět pouze při vypnutí metadat služeb určování polohy. Odborníci dále radí, že pokud se rozejdete s partnerem, je lepší si změnit všechna svá hesla, i když si myslíte, že je bývalý partner nezná.²⁵

4 NÁSILÍ PÁCHANÉ NA MUŽÍCH

V moderní společnosti stále přetrvávají tradiční hodnoty, kdy role manželky a matky je důležitá pro udržení manželství. Stále ale stoupá rodičovská role i pro otce. Navíc je rozvod pro mnohé stigmatizující záležitost, proto pro muže může být přijatelnější zůstat v problémovém vztahu. Určitá hrozba může přinášet nepříjemný důsledek (výhrůzka sebevraždou či emigrace s dětmi), proto se stává reálnou. A z tohoto důvodu se většina mužů nechce vymanit z kalamitního vztahu, protože je zdánlivě slabší subjekt (žena) vydírá. V rozhodování oběti mohou hrát důležitou roli nejen kulturní hodnoty, stereotypy, strach z partnerských hrozeb nebo ekonomická závislost, ale také

²³ *Cyberstalking: Pomozte chránit se před cyberstalkingem* [online]. 2020 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://us.norton.com/internetsecurity-how-to-how-to-protect-yourself-from-cyberstalkers.html>

²⁴ *Cyberstalking: Pomozte chránit se před cyberstalkingem* [online]. 2020 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://us.norton.com/internetsecurity-how-to-how-to-protect-yourself-from-cyberstalkers.html>

²⁵ *Cyberstalking: Pomozte chránit se před cyberstalkingem* [online]. 2020 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://us.norton.com/internetsecurity-how-to-how-to-protect-yourself-from-cyberstalkers.html>

v dnešní době není jednoduché najít místo, kam může rychle a definitivně odejít. Muž se proto může ocitnout v nevýhodné situaci, protože ztratí bydlení, děti a také prestiž. Dále přichází nutnost placení výživného. Svoji roli může hrát i soudní praxe při rozvodovém řízení, kdy jsou často zvýhodňovány ženy.

Muži jako oběti domácího násilí zažívají obtížnou situaci, jelikož se na ně vztahují mýty, které souvisí s domácím násilím na ženách a navíc zde působí předsudky s genderovými stereotypy, proto muži nechtějí vyhledat odbornou pomoc nebo se svěřit svým blízkým.²⁶

„Nejčastější důvody, proč muži jako oběti neoznamují domácí násilí lze shrnout takto:

Muži se nedefinují jako oběť.

Muži nehodnotí chování partnerky jako trestný čin (oficiálně nežádoucí chování).

Muži zažívají stud, neboť vnímají svůj problém jako „okrajový fenomén“.

Muži váhají kontaktovat policii, protože se obávají, že jim neuvěří a nakonec budou stíháni oni.

Muži mají strach ze zveřejnění, které by mohlo způsobit jejich stigmatizaci v očích veřejnosti a okolí (fenomén druhých či dvojitých zavřených dveří).“²⁷

4.1 Stereotypy vážící se k násilí na mužích

První stereotyp říká, že kdyby soužití bylo opravdu tak hrozné a neúnosné, odešel by. Výzkumy prokazují, že odchod od násilného partnera je obtížný. Oběť chování násilného partnera omlouvá. Nechce se smířit s tím, že se jeho neblížší člověk obrátí proti němu. Může dojít až k osobnostní dezintegraci.

Druhý stereotyp říká, že muž je silnější, a proto nemůže být fyzicky napaden ženou. Vždycky to ale pravda být nemusí. Navíc agresivita nemá souvislost s fyzickou silou. Mnoho mužů by na ženu nevztáhlo ruku ani v případě sebeobrany.

Třetí stereotyp říká, že se ženy dopouštějí násilí pouze v sebeobraně. Kvůli tomuto stereotypu muži často nekontaktují pomoc, jelikož by mohli být vnímáni jako agresoři a ne jako oběti.

²⁶ BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S., PODANÁ, Z., *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, Humanitas; sv. 8., s.7-10.

²⁷ ČÍRTKOVÁ, L., *Muži jako oběti domácího násilí*. Právo a rodina. 2010, roč. 12, č. 6, s. 9-15. Dostupné také z: <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>.

Poslední stereotyp říká, že jen úplný slaboch zažívá násilí ve vztahu. Naopak pravdou je, že lidé, kteří žijí v násilném vztahu, každý den vynakládají značné úsilí, aby vztah fungoval a aby v takovém vztahu i přes násilí vydrželi.²⁸

4.2 Psychické domácí násilí páchané na mužích

Muži jsou těmito formami násilí zasaženi stejně často jako ženy. Jsou ale vůči psychickému násilí odolnější. Ženy častěji než muži žárlí na jiné ženy a také na volnočasové aktivity mužů. Mají tendence muže kontrolovat. Násilné chování partnerky je často ovlivňováno určitými faktory, jako je alkohol, drogy a agresivita na veřejnosti. Sklon partnerek uchylvat se k psychickému násilí příliš nezávisí na sociálním postavení. Výskyt domácího násilí na mužích spíše závisí na osobnosti partnerky, na průběhu manželských krizí a konfliktů.²⁹

Dle analýz je zřejmé, že psychické násilí na mužích není ojedinělý fenomén, ale spíše naopak. Většina mužů uvádí, že se ve svém životě alespoň jednou s tímto druhem násilí setkali. Dá se říci, že menší míru psychického násilí muži vnímají jako běžnou součást partnerského vztahu. Dokonce ani častější forma psychického násilí se mužům nemusí zdát závažná a až polovina mužů si tyto problémy nechává pro sebe.³⁰

4.3 Fyzické domácí násilí páchané na mužích

Dle výzkumu, který provedl autor knihy *Násilí na mužích – sonda do zákoutí partnerských vztahů* vyplývá, že více než polovina mužů (53,1 %), kteří byli dotazováni, zažili ve svém životě alespoň jednou nějakou formu fyzického násilí. Musíme si ale uvědomit, že zmíněné číslo je za období celého života. Roční míra viktimizace mužů je 6,7 %, pětiletá činí 21,3 %, což znamená, že během 1 roku se s fyzickým násilím setkalo necelých 7 % dotazovaných mužů a během posledních 5 let zhruba pětina. Výzkum dále ukázal, že zhruba 48 % dotazovaných mužů zažil fyzický útok od jiného muže a jen jedna desetina mužů přiznala, že někdy zažil fyzický útok od své partnerky.³¹

²⁸BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S., PODANÁ, Z., *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014, Humanitas; sv. 8, s. 19-20.

²⁹BURIÁNEK, J., *Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2006, s. 60-71.

³⁰BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S., PODANÁ, Z., *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. Humanitas; sv. 8, s. 45.

³¹BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S., PODANÁ, Z., *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. Humanitas; sv. 8, s. 29-34.

4.4 Muž jako oběť sexuálního násilí

Sexuální agrese spáchaná na mužích zůstává skrytým jevem. I když výzkum zaměřený na lidské oběti je teprve na začátku, dostupné poznatky svědčí o tom, že i muž se může stát obětí znásilnění a následky mohou být u muže dokonce závažnější než u žen. Dostupná data se neshodují s názory lidí, ti totiž tvrdí, že sexuální násilí na mužích je zcela ojedinělé a vyskytuje se pouze ve válkách a věznicích. Sociální stereotypy předpokládají, že muž emoce nedává najevo, je fyzicky zdatný, nezávislý, soběstačný a v sexuální oblasti dominantní. Pro muže je velmi těžké přiznat, že byl znásilněn, a připustit tak své emoční zranění, proto tento zážitek raději vytěsňuje a důsledkem jsou psychické problémy, které mohou být zárodkem posttraumatické stresové poruchy. Je zřejmé, že nechtěná sexuální zkušenost je běžná jak v heterosexuálním, tak i v homosexuálním vztahu. Viktimizace muže má mnoho variací od verbálního sexuálního nátlaku partnerky po drsné sexuální praktiky při homosexuální prostituci a obchodování s mladými chlapci. Naštěstí bylo uznáno, že toto sexuální násilí opravdu existuje a v nové zákonné úpravě týkající se trestného činu znásilnění (§ 241 Tr. z) je chráněn také muž. Jako pachatelé sexuálního násilí na mužích jsou nejčastěji uváděni muži a jako oběti mladí muži a adolescenti.

Sexuální agrese páchaná na mužích ženami je však opředena falešnými stereotypy. Výzkumy prokázaly, že sexuální agrese ze strany žen byla v rozporu s přesvědčením respondentů o mužské sexuální dominanci a toto chování pak nehodnotili jako sexuální útok. Dále se domnívají, že muž jako oběť pachatelku k aktu sám podněcuje a že znásilnění je pro něho méně stresující než pro ženu. Dle výzkumu Struckmana – Johnsonové (1994) bylo zjištěno, že 43 % z 318 jimi zkoumaných mužů, byli alespoň jednou v životě vystaveni sexuálnímu donucování ze strany ženy.³²

4.4.1 Homosexuální agrese u mužů

Studie ukazují, že nejvíce sexuální agrese se vyskytuje mezi homosexuály. Výzkum homosexuálů a bisexuálů v USA 29 % procent z dotazovaných respondentů uvedlo, že někdy byli k sexu donucováni (Kalichman, Rompa, 1995). V 92 % šlo o nechráněný anální sex s vysokým rizikem infekce HIV. U nás zjišťovali četnost negativních sexuálních zkušeností u homosexuálů Procházka a Weiss (1997). Muži odpovídali v anonymním dotazníku publikovaném v českém časopise pro gaye. 20 %

³² KRULOVÁ, Tatiana, GERLOVÁ, Erika a WEISS, Petr. Muž jako oběť sexuálního násilí. Československá psychologie. 2006, roč. 50, č. 4, s. 342-348. ISSN 0009-062X. Dostupné také z: <https://kramerius.lib.cas.cz/search/i.jsp?pid=uuid:e9ee0bf3-9532-4bb6-b013-9c9e6d92ac42>.

přiznalo, že mělo v dětství zkušenost s pohlavním zneužitím, 12 % se setkala se sexuální agresí a 16 % mělo sex s osobou v nerovnoprávném postavení. Homosexuální muži jsou touto traumatizací zvláště ohroženi a navíc se zjistilo, že pachatelé sexuálního násilí u gayů jsou brutálnější než pachatelé heterosexuálního násilí. Během pobytu ve věznici bylo obětí sexuální agrese 22 % mužů, kdy se téměř v polovině případů jednalo o anální sex.³³

4.5 Zvláštnosti domácího násilí na mužích

Velmi často se setkáváme s tím, že týraný muž se jako oběť necítí. Dlouho sám sebe nevnímá jako osobu ohroženou domácím násilím, tj. nedochází k percepce viktimizace. V této souvislosti odborníci mluví o fenoménu dvojích zavřených dveří. (Loseke, Gelles a Gavanaugh 2004). První dveře představují problémy společné všem obětem domácího násilí a druhé zobrazují specifické obavy týraných mužů ze zveřejnění. Tento jev se nazývá dvojí latence – zločin zůstane utajen před justicí a také před výzkumníky. Pro muže je role oběti ponižující jak v soukromém, tak i v profesním životě, a proto je pro něj velice traumatizující. Často je pokládána v odborné literatuře otázka, proč muži setrvávají ve vztahu s násilnou partnerkou. Převládá názor, že důvody jsou stejné jako u žen. Hlavní faktory setrvání v násilném vztahu jsou:

- muž zažíval násilí jako dítě v původní rodině
- násilí v menších dávkách (tzv. short history of violence)
- muž nemá kam jít – omezené životní alternativy
- je psychicky závislý na své násilné partnerce
- obavy z reakce násilné partnerky a ze sekundární viktimizace
- nechce zraňovat své děti

Snaha odborníků prosazující domácí násilí stojí za povšimnutí veřejnosti. Výrazně by mohly pomoci v přístupu sociálního okolí, odborné veřejnosti k mužským obětem domácího násilí. Není totiž snadné prosadit, že muž v životě nehraje jen roli hrdiny, ale že může mít i roli oběti.

Hanse Joachima Lenze říká: „*Domácímu násilí se muž ubrání nejlépe tím, že zůstane singl.*“³⁴

³³KRULOVÁ, T., GERLOVÁ, E, WEISS, P., Muž jako oběť sexuálního násilí. Československá psychologie. 2006, roč. 50, č. 4, s. 342-348. ISSN 0009-062X. Dostupné také z: <https://kramerius.lib.cas.cz/search/i.jsp?pid=uuid:e9ee0bf3-9532-4bb6-b013-9c9e6d92ac42>.

³⁴ ČÍRTKOVÁ, L.: *Muži jako oběti domácího násilí* [online]. 2007 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

5 MUŽI A ZNÁSILNĚNÍ

Znásilnění (§ 185 Tr. z.) je trestní čin, který je v trestním zákoníku (zák.č.240/2009 Sb.) upraven v hlavě třetí zvláštní části mezi trestními činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Tohoto trestného činu se dopustí, kdo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti.

Pohlavním stykem je podle právní teorie jakýkoli způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby. Podstatou je fyzický kontakt s druhou osobou, který směřuje k pohlavnímu ukojení. Zahrnuje jak soulož, tak jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží.³⁵

5.1 Proveditelnost znásilnění muže ženou

Může se zdát, že není možné, aby se muž, pokud není menší a slabší než žena, nechal znásilnit ženou. Je také možnost, že si žena vyhlédla muže ve značně podnapilém stavu, kdy se sotva udrží na nohou. Pak je jasné, že neovládá sám sebe, ale ani potřebnou sílu, která by mu pomohla bránit se nátlakům něžného pohlaví. Nyní si však říkáte, zda může dojít k pohlavnímu styku, když je muž silně opilý. I když by se mohlo zdát, že erekce muž dosáhne jen v případě vzrušení nebo sexuálního podnětu, tak tomu tak úplně není. Muže totiž mohou vzrušit jen doteky, pak je možné, že je jejich penis může zradit. Do jisté míry je kombinace převahy společně s ženou a jejími správnými doteky poměrně vzrušivá, i když si to třeba muž nechce připustit. Další možností jak docílit ztopoření penisu je využít pocitu strachu nebo ohrožení. Obecně totiž silné emoce nenechají muže chladným. Silnou emocí nemusí být jen radost, ale také zmíněný strach. Ženy, které chtějí muže znásilnit a ponížít, si jsou těchto faktorů vědomy.³⁶

³⁵ BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P., *Znásilnění v ČR - trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), s.21-23.

³⁶ *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

5.2 Způsob znásilnění muže ženou

Znásilnění je spojené s násilím, ale ženy se v drtivé většině případů fyzické konfrontaci vyhnou. Žena si je vědoma toho, že muže by jen těžko přeprala, proto k znásilnění, kdy by se žena uchýlila k fyzickému útoku proti muži, prakticky nedochází. Žena nutí muže k pohlavnímu styku za pomoci psychického nátlaku či vydírání.³⁷

5.3 Forma znásilnění muže ženou

Ženám, které se rozhodnou muže znásilnit, nejde o samotnou soulož, i když převládá forma znásilnění v podobě pohlavního styku, přeci jenom není jediná. Ženám zcela stačí doteky a potěšení z mužova ponížení. Často volí orální sex, jelikož i při orálním sexu může žena uplatnit svoji převahu, kdy vždy před vyvrcholením přestane se stimulací jeho penisu.³⁸

5.3.1 Typ ženy znásilňující muže

Princip znásilnění mužem a ženou se liší. Muži, kteří znásilňují ženy, tak činí spíše z nekontrolovatelné sexuální touhy či úchylky. Jiné je to však u znásilnění muže ženou. Ženou, která muže znásilní, může být jeho bývalá nebo současná partnerka. Tyto ženy činí znásilnění hlavně z důvodu pomsty, kdy jim muž nějakým způsobem skutečně či domněle ublížil. Většinou se ženy uchylují k pomstě z důvodu mužovy nevěry.³⁹

5.3.2 Znásilnění muže v práci

Další násilnou ženou může být i mužova nadřízená, vedoucí nebo kolegyně z práce. Zde hraje velkou roli faktor moci, ale také touha podmanit si muže, který je jejím podřízeným nebo spolupracovníkem. Chce muži ukázat, že je vůči ní v podřazeném postavení.

V neposlední řadě se může jednat o zcela neznámé ženy, které mají jistý sklon k sadismu. Někdy také nemohou přemoci touhu sáhnout do mužského rozkroku, kdy

³⁷ *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

³⁸ *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

³⁹ *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

často u pouhého dotknutí však nezůstanou. Svoji oběť si vyhlédnou v davu, kde jejich čin může zůstat utajený, protože muž nebude schopný určit osobu, která na něj sáhla.⁴⁰

5.4 Impotence po znásilnění

„Řidič nákladní dopravy svezl stopařku. Skončili spolu v motelu, kde si muž pořádně přihnul alkoholu a usnul. Probudil se nahý, přivázaný za ruce a nohy k posteli. Měl zacpaná ústa a zavázané oči. Během 24 hodin ho čtyři ženy opakovaně přinutily k pohlavnímu styku. Vyhrožovaly mu při tom, že ho vykastrují nožem. Kdykoli jeho výkon ochaboval, ponižovaly ho výsměšnými poznámkami. Po svém osvobození byl čtyři roky impotentní.

Sedmatřicetiletého ženatého muže obtěžovaly dvě ženy, které ho s pistolí v ruce donutily vejít do opuštěného domu. Tam ho vysvlékly a svázaly. Opakovaně ho nutily k dalším a dalším souložím, dokud neodlel. Následující dva a půl roku nemohl mít poměr se svou ženou.

Sedmnáctiletého chlapce z venkova donutili dva muži k tomu, aby se nechal vysvléct několika ženami. Ty mu pak prováděly kromě jiného masturbaci a vysmívaly se mu, že není žádný chlap. Devět let od této události nebyl schopen pohlavního styku.“⁴¹

5.4.1 Nebezpečný autostop

Dnes už není pravda, že jedinými sexuálními násilnicemi v České republice jsou prostitutky-uspávačky, i když v této trestné činnosti má naše země jakousi prioritu. Agresorka uspí zákazníka hypnotikem, který mu namíchá do nápoje. Poté ho oloupí a uteče. Určitou výhodou ženské sexuální agresivity je, že násilnice zpravidla nechají muže naživu. Usmrcení oběti je většinou mužskou specialitou. A nemusí jít pouze o klasickou sadistickou vraždu, ale o odstranění jediného svědka, který by mohl pachatele usvědčit. Velké nebezpečí představuje právě autostop. Jak je zjevné z uvedených příběhů, strach

⁴⁰ *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

⁴¹ *Sexuolog Radim Uzel: Muži často tají znásilnění ženou* [online]. 2009 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/clanek/sexuolog-radim-uzel-muzi-casto-taji-znasilneni-zenou-40223078>

by neměly mít jen ženy, ale také muži. Praxe ukazuje, že ze sličné stopařky se může vyklubat nebezpečná násilnice. Neohrozí jejich život, ale sexuální zdraví zcela určitě.⁴²

5.5 Pohlaví oběti

Většinu obětí ve výzkumném souboru ze zahraničních i českých studií tvoří ženy (90,3%). Násilné sexuální delikty, jejichž obětí byli muži, tvořily desetinu případů (77 deliktů, tj. 9,7%) a dopustilo se jich celkem 66 pachatelů.⁴³

Skutečný případ znásilnění – oběť muž, pachatel opakovaně odsouzen za sexuální delikty: *„Pachatel (1963) se dopustil trestného činu znásilnění na mladistvém chlapci (1992) tím, že v době od července 2007 do prosince 2009 násilím (fackami, úderem plastovou přepravkou do hlavy) a pohružkou násilí opakovaně požadoval aktivity sexuálního charakteru. Minimálně ve dvou případech došlo k análnímu styku, ve dvou případech k pokusu. Dále v minimálně 55 případech došlo k dalším vynuceným sexuálním aktivitám (např. hlazení po hrudi a břiše, přičemž sám u toho onanoval, ke vzájemné masturbaci, nutil oběť dotýkat se ho svým penisem, nebo strpět felaci).“⁴⁴*

Častým jevem je útok na oběť téhož pohlaví, resp. chlapce vůči chlapci. Charakteristickým rysem je také to, že mladiství pachatelé se násilných trestných činů dopouštějí ve dvojici. Znalci v tomto případě zjistili podprůměrný intelekt a nevyrovnanou, disharmonickou osobnost.

U deliktů spáchaných ve dvojici či skupině bylo vyšší zastoupení žen. Z celkového počtu 8 deliktů spáchaných ženami, jich byla polovina provedena ve spolupachatelství. Lze tedy předpokládat, že ženy při trestných činech znásilnění nepůsobí jako iniciátorky, ale většinou se zapojí do kriminálního jednání vyvolaného jinými pachateli. Vyšší zastoupení osob mužského pohlaví mezi oběťmi případů znásilnění, které bylo spácháno ve spolupachatelství, souvisí s uvedenými charakteristikami pachatelů skupinových trestných činů.⁴⁵

⁴² *Sexuolog Radim Uzel: Muži často tají znásilnění ženou* [online]. 2009 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/clanek/sexuolog-radim-uzel-muzi-casto-taji-znasilneni-zenou-40223078>

⁴³ BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P., *Znásilnění v ČR - trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), s. 131

⁴⁴ BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P., *Znásilnění v ČR - trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), s.213-214.

⁴⁵ BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P., *Znásilnění v ČR - trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), s.168.

Z 584 pachatelů ve výzkumném souboru bylo 579 mužů a pouze 5 žen. Všechny tyto delikty byly známy orgánům činným v trestním řízení. Ale samozřejmě je pravděpodobnost vysoké latence, která se této problematice týká.⁴⁶

5.6 Znásilnění mužů a chlapců mezi lety 2010-2015 v ČR

- Rok 2010 – celkem bylo v ČR evidováno 33 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 2-67 let.
- Rok 2011 - celkem bylo v ČR evidováno 37 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 4-45 let.
- Rok 2012 - celkem bylo v ČR evidováno 46 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 2-50 let.
- Rok 2013 - celkem bylo v ČR evidováno 21 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 7-51 let.
- Rok 2014 - celkem bylo v ČR evidováno 46 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 3-98 let.
- Rok 2015 - celkem bylo v ČR evidováno 42 trestných činů znásilnění, kdy obětí byl muž/chlapec ve věkovém rozmezí 2-44 let.⁴⁷

6 POMOC MUŽŮM JAKO OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

„Neostýchejte se vyhledat pomoc příbuzných, přátel, specializovaných poraden pomáhajícím obětem domácího násilí, které vám doporučí i psychologa či právníka. Rozhodnutí o tom, zda budete násilí dále snášet, nebo se mu postavíte a jak, záleží jen na vás! Získejte důvěru ve vlastní síly. I vy máte šanci žít normálním životem!“⁴⁸

6.1 Intervenční centra v jednotlivých krajských městech

Brno – tel.: 541 213 732

České Budějovice – tel.: 386 323 016

Havířov – tel.: 596 611 238

Hradec Králové – tel.: 495 530 033

⁴⁶ BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN. *Znásilnění v ČR - trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), s.183.

⁴⁷ PČR: *Statistické údaje k trestnému činu: Znásilnění* [online]. 2016 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-udaje-k-trestnemu-cinu-znasilneni.aspx>

⁴⁸ VOŇKOVÁ, J., *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: proFem, 2012, s. 8

Jihlava – tel.: 567 215 532
Liberec – tel.: 482 311 632
Ostrava – tel.: 597 489 207
Olomouc – tel.: 585 754 736
Pardubice – tel.: 466 260 528
Plzeň – tel.: 777 167 004
Praha – tel.: 281 861 580
Rakovník – tel.: 313 502 588
Sokolov – tel.: 352 661 418
Ústí nad Labem – tel.: 475 511 811
Zlín – tel.: 577 018 265⁴⁹

Některé pomáhající neziskové organizace:

- Centrum krizové intervence – tel.: 284 016 666
- Bílý kruh bezpečí, o.s. – tel.: 257 317 110
- Dona linka (nonstop) – tel.: 251 511 313⁵⁰

6.2 Metoda SARA DN

Metoda SARA (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě. Pomocí odborného přístupu může proškolená osoba při jejím použití zjistit rizikové faktory a odhadnout riziko domácího násilí. Jelikož se nejčastěji jako první do kontaktu s ohroženou osobou dostávají policisté, je tato metoda určena především pro ně, ale také pro ostatní, kteří se dostanou do kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Proškoleni jsou poradci Bílého kruhu bezpečí, DONA linky a policisté. Bílý kruh bezpečí vydal „Pomůcku pro policisty“, která je součástí SARA DN a má 15 strukturovaných otázek. Pět otázek určuje rizikové faktory u násilné osoby v aktuálním vztahu. Dalších pět umožní zjistit rizikové faktory opět u násilné osoby v rámci obecných sklonnů k násilí. Posledních pět otázek zjišťuje rizikové faktory týkající se zranitelnosti osoby ohrožené domácím násilím.

Uživatel dokáže vyhodnotit nebezpečnost situace a přijmout opatření. Také ví, že i malý počet rizikových faktorů může znamenat nebezpečí a vysoký počet rizikových

⁴⁹Stop domácímu násilí. [Praha]: Ministerstvo vnitra České republiky, [mezi 2010 a 2015]. 6 nečíslovaných stran. Dostupné také z: https://www.ceb.cz/assets/File.ashx?id_org=5091&id_dokumenty=964591.

⁵⁰ Stop domácímu násilí. [Praha]: Ministerstvo vnitra České republiky, [mezi 2010 a 2015]. 6 nečíslovaných stran. Dostupné také z: https://www.ceb.cz/assets/File.ashx?id_org=5091&id_dokumenty=964591.

faktorů znamená vysokou míru rizika. K využití metody SARA DN je důležité velké množství prvotních informací.⁵¹

6.3 Charita

Charita ČR pomáhá lidem v tísní a sociální nouzi. Pomáhá všem bez ohledu na jejich rasu, národnost nebo náboženství. Dále pomáhá lidem v nouzi tím, že na jejich situaci upozorňuje a usiluje o zlepšení. Všichni charitní pracovníci i dobrovolníci jsou dostatečně proškoleni a jejich vzdělání odpovídá náročnosti jejich pozice. Všichni se zde řídí etickým kodexem.

Charitativní střediska nabízí odbornou, materiální, psychologickou i duchovní pomoc těm, kdo prožili či prožívají nějakou formu nejen fyzického útlaku, ale i psychického. Zaručují anonymitu a často spolupracují s policií a orgány pro ochranu dětí. Nabízí také možnost sociální poradny s azylovým bydlením.⁵²

6.4 Bílý kruh bezpečí

„Pomoc poskytují odborně způsobilí poradci, především právníci, psychologové a sociální pracovníci. Všichni jsou zpravidla ve svém oboru uznávanými experty. Svůj volný čas a znalosti věnují obětem trestných činů, svědkům a pozůstalým po obětech.“⁵³

Posláním a činností bílého kruhu bezpečí je vytvořit bezpečný prostor při ventilaci emocí. Dále se snaží, aby se zde klienti cítili bezpečně a zajišťovat základní potřeby jako je zdraví, bydlení, finance a zaměstnání. Pomáhají zhodnotit aktuální situaci a podávají informace o právech obětí trestných činů.

Bílý kruh bezpečí je v Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV (dle zákona č. 206/2006 Sb.) a v Registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů Ministerstva spravedlnosti (dle zákona č. 45/2013 Sb.)

Další činnosti BKB jsou např. přednášky, výcviky, semináře, spolupráce s nestátními organizacemi a zahraniční spolupráce – členství ve Victim Support Europe.⁵⁴

⁵¹ DONA linka: Metoda SARA DN [online]. Funguje od r. 2001 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>

⁵²Charita Česká republika [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/jak-pomahame/socialni-a-zdravotni-sluzby/obeti-trestne-cinnosti/>

⁵³ Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

⁵⁴ Bílý kruh bezpečí [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

7 KVALITATIVNÍ VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

7.1 Metodologie

V rámci empirické části práce jsem využila metodu dotazníkového šetření k zjištění níže uvedených hypotéz. Dotazník byl určen pro všechny muže v Plzeňském kraji. Cílem bylo získání informací o domácím násilí páchaném na mužích a tím potvrdit, či vyvrátit určené hypotézy. Mnou vytvořený dotazník se skládá z celkem 13 otázek, na které odpovídali výhradně muži různého věku, vzdělání i sociálního postavení. Respondentů bylo osloveno celkem 200. Odpovědělo jich pouze 167 a všechny mnou zvolené otázky byly povinné k zodpovězení. Jednotlivé odpovědi jsou zpracovány do níže uvedených grafů. Pro přehlednost je vyhotovena ke každé otázce tabulka s početními i procentuálním vyjádřením i vysvětlení pomocí textu. Vzorek respondentů jsem zúžila na muže v mém okolí. Dotazník jsem rozeslala svým příbuzným, kolegům z městského ředitelství Policie ČR Plzeňského kraje, přátelům a dalším respondentům prostřednictvím sociální sítě. Každý respondent se mohl sám rozhodnout, zda se mého šetření zúčastní či nikoliv. Pro dotazník jsem se rozhodla, jelikož je časově nenáročný, dá se rozeslat a je zcela anonymní. Ženy nebyly osloveny, jelikož má bakalářská práce se týká pouze DN páchaného na mužích. Byl použit elektronický dotazník, který jsem vyhotovila pomocí internetových stránek: <https://docs.google.com/forms>.

Za tímto účelem jsem si sama stanovila několik hypotéz:

Hypotéza č. 1: Domnívám se, že více než 80 % dotazovaných mužů již v minulosti slyšelo o pojmu „domácí násilí na mužích“.

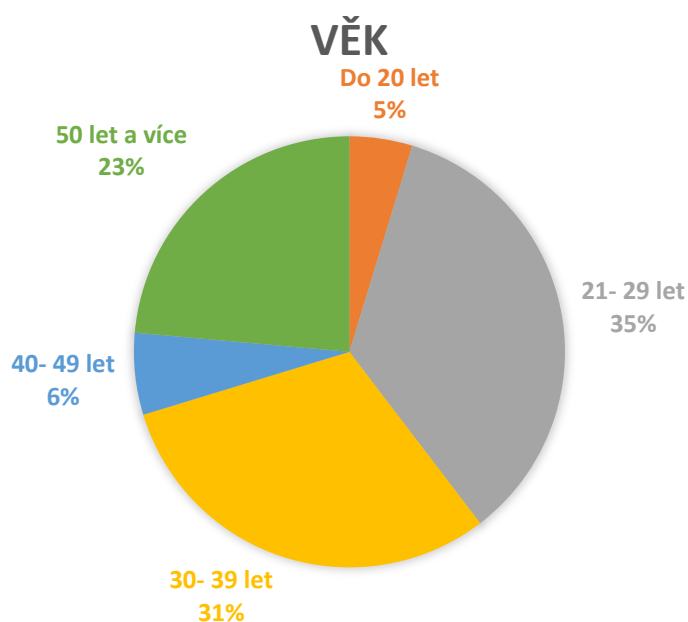
Hypotéza č. 2: Myslím si, že méně než 30 % dotazovaných mužů zná někoho, o kterém si myslí, že je obětí DN.

Hypotéza č. 3: Předpokládám, že obětí psychického DN na mužích bude více než 30 % dotazovaných mužů.

Hypotéza č. 4: Domnívám se, že méně než 15 % dotazovaných mužů by se dokázalo okolí svěřit s tím, že jsou obětí domácího násilí.

Hypotéza č. 5: Myslím si, že pojem „formulář SARA DN“ zná méně než 10 % respondentů.

Graf č. 1:

(Zdroj: vlastní)

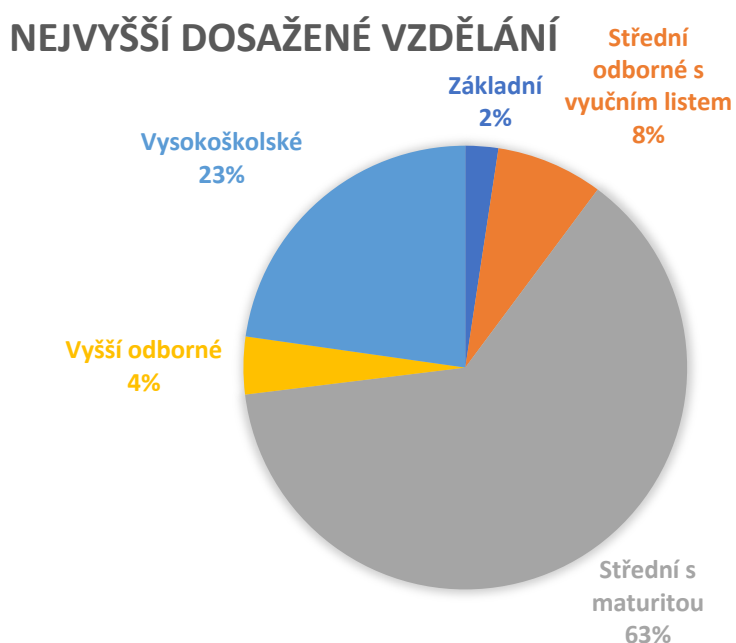
Tabulka č. 9:

Věk	Počet	%
Do 20 let	10	6%
21- 29 let	74	44%
30- 39 let	65	39%
40- 49 let	13	8%
50 let a více	5	3%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 1: respondent měl na výběr pouze z jedné nabízené odpovědi. Největší zastoupení v mém dotazníkovém šetření měli muži ve věku 21-29 let, a to v počtu 74 (44 %) respondentů, počtem 65 (39 %) mužů je zastoupena věková kategorie 30-39 let. Další jsou muži ve věku 40-49 let, kterých je 13 (8 %). Podobný počet 10 (6 %) mají muži do 20 let a nejmenší zastoupení zde mají muži v rozmezí 50 let a více, kterých bylo pouze 5 (3 %).

Graf č. 2:

(Zdroj: vlastní)

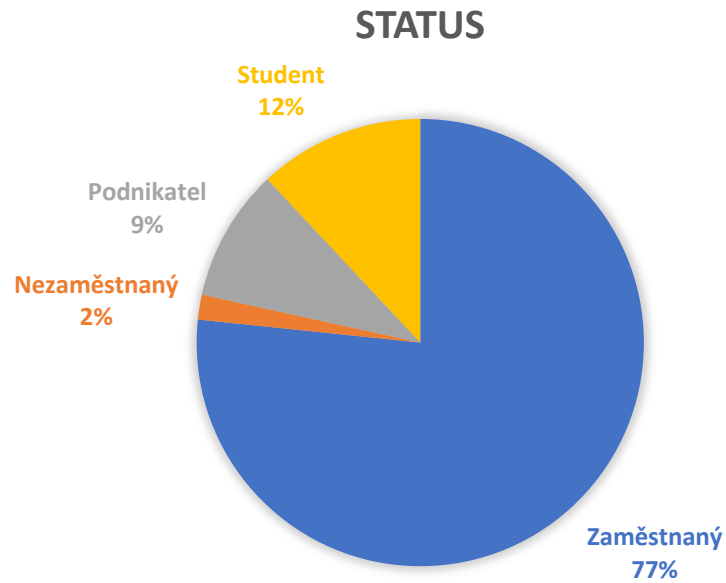
Tabulka č. 10:

Vzdělání	Počet	%
Základní	4	2%
Střední odborné s vyučným listem	13	8%
Střední s maturitou	105	63%
Vyšší odborné	7	4%
Vysokoškolské	38	23%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 2: respondent měl na výběr pouze jednu z daných možností. Nejvyšší počet respondentů 105 (63 %) má vystudovanou střední školu ukončenou maturitní zkouškou. Vysokoškolské studium úspěšně ukončilo 38 (23 %) respondentů, střední odborné s vyučným listem 13 (8 %), vyšší odborné studium 7 (4 %) a základní vzdělání mají pouze 4 (2 %) oslovení respondenti

Graf č. 3:

(Zdroj: vlastní)

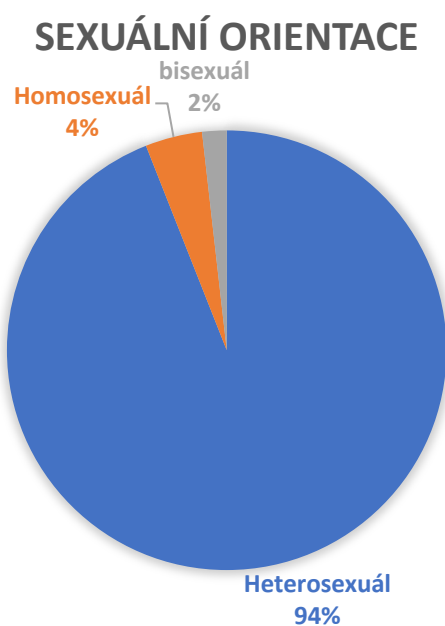
Tabulka č. 11

Status	Počet	%
Zaměstnaný	128	77%
Nezaměstnaný	3	2%
Podnikatel	16	10%
Student	20	12%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 3: respondent měl na výběr pouze jednu z daných možností. V dotazníkovém šetření je největší počet 128 (77 %) zaměstnaných respondentů. Dále se zúčastnilo 20 (12 %) studentů, 16 (10 %) podnikatelů a pouze 3 (2 %) respondenti, kteří jsou nezaměstnaný.

Graf č. 4:

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 12

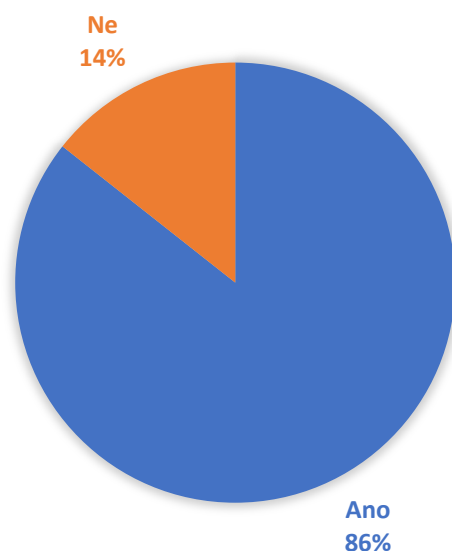
Sexuální orientace	Počet	%
Heterosexuál	157	94%
Homosexuál	7	4%
Bisexuál	3	2%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 4: respondent měl na výběr pouze jednu z daných možností. Respondenti měli na výběr ze tří možností, které se týkaly jejich sexuální orientace. Největší počet dotazovaných mužů má vztah pouze se ženami - 157 (94 %). Homosexuálů se dotazníkového šetření zúčastnilo 7 (4 %) a pouze 3 (2 %) muži mají vztah s muži i ženami.

Graf č. 5:

UŽ JSTE NĚKDY SLYŠEL POJEM „DOMÁCÍ NÁSILÍ NA MUŽÍCH?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 13

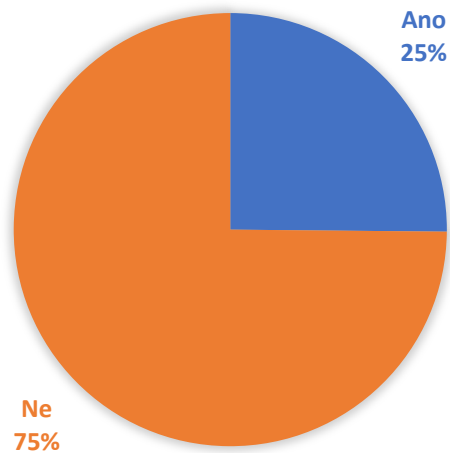
	Počet	%
Ano	143	86%
Ne	24	14%

(Zdroj: vlastní)

K otázce č. 5 jsem si zvolila hypotézu. Jelikož téma „domácí násilí na mužích“ se stává velice rozšířené, zajímalo mne, zda muži tento problém také vnímají. Předpokládala jsem, že více než 80 % mužů o tomto fenoménu již slyšeli. Tato domněnka se mi potvrdila a 143 (86 %) mužů odpovědělo, že o „domácím násilí na mužích“ již v minulosti slyšeli a 24 (14 %) odpovědělo, že ne.

Graf č. 6:

ZNÁTE MUŽE, O KTERÉM SI MYSLÍTE, ŽE JE OBĚTÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 14

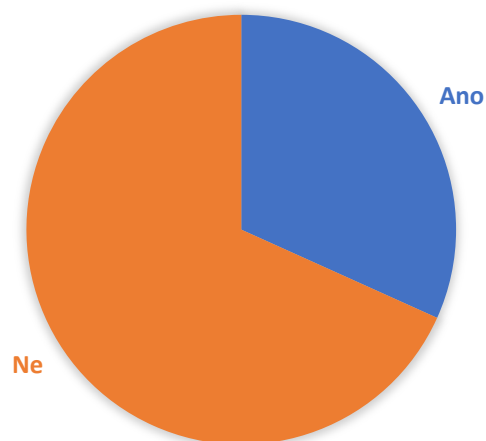
	Počet	%
Ano	42	25%
Ne	125	75%

(Zdroj: vlastní)

U **otázky č. 6** jsem si zvolila též hypotézu. Domnívala jsem se, že méně než 30 % respondentů má ve svém okolí někoho, o kterém si myslí, že je obětí DN. Tato hypotéze se mi potvrdila, jelikož pouze 42 (25 %) respondentů odpovědělo, že ano. Zbýlých 125 (75 %) dotazovaných odpovědělo, že nikoho takového nezná.

Graf č. 7:

STAL JSTE SE NĚKDY SÁM OBĚTÍ PSYCHICKÉHO DOMÁCÍHO NÁSILÍ?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 15

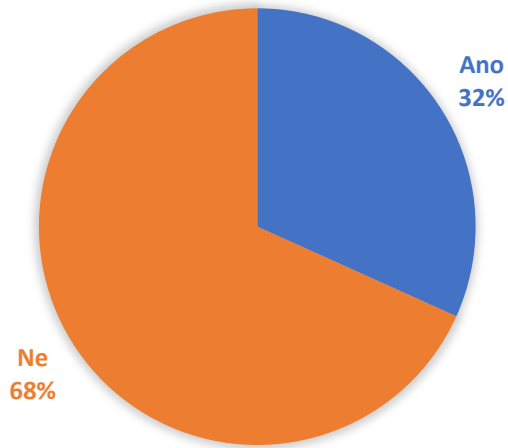
	Počet	%
Ano	16	10%
Ne	151	90%

(Zdroj: vlastní)

U otázky č. 7, zda se respondent někdy stal obětí fyzického domácího násilí, 151 (90 %) mužů odpovědělo, že ne a zbylých 16 (10 %) mužů odpovědělo, že ano.

Graf č. 8:

STAL JSTE SE NĚKDY SÁM OBĚTÍ PSYCHICKÉHO DOMÁCÍHO NÁSILÍ?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 16

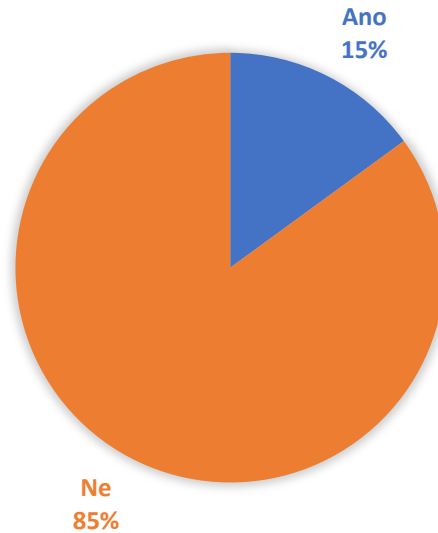
	Počet	%
Ano	53	32%
Ne	114	68%

(Zdroj: vlastní)

U **otázky č. 8** jsem si zvolila hypotézu, kdy se domnívám, že více než 30 % dotazovaných respondentů se stalo obětí psychického domácího násilí. Tato hypotéza mi byla potvrzena, jelikož kladně odpovědělo 53 (32 %) respondentů a negativně odpovědělo 114 (68 %) respondentů.

Graf č. 9:

BYL JSTE NĚKDY VYSTAVEN SEXUÁLNÍMU DONUCOVÁNÍ ZE STRANY ŽENY?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 17

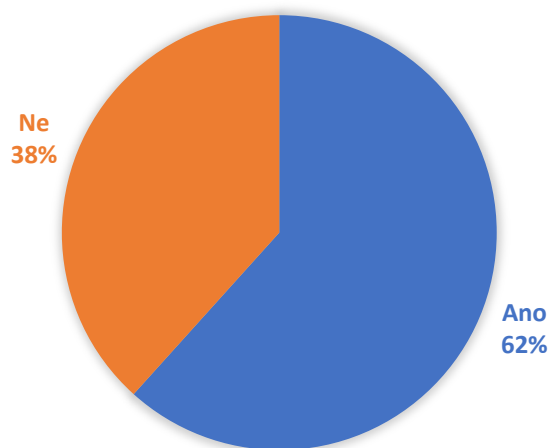
	Počet	%
Ano	25	15%
Ne	142	85%

(Zdroj: vlastní)

V otázce č. 9 mě zajímalo, zda muži byli někdy vystaveni sexuálnímu nátlaku ze strany ženy. Převážná většina dotazovaných respondentů 142 (85 %) odpovídalo záporně a pouze 25 (15 %) respondentů přiznalo, že takovou zkušenost mají.

Graf č. 10:

POKUD BYSTE SE STAL OBĚTÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ, DOKÁZAL BYSTE SE SVĚŘIT?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 18

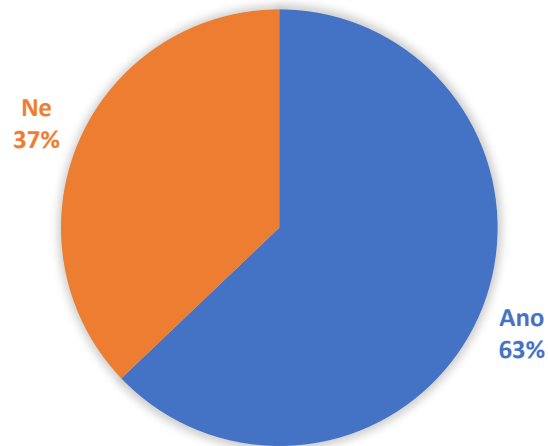
	Počet	%
Ano	103	62%
Ne	64	38%

(Zdroj: vlastní)

K otázce č. 10 jsem si zvolila další hypotézu. Jelikož jsem byla přesvědčená o tom, že by se muži mohli za násilí páchané na nich samotných zastydět, předpokládala jsem, že kladně odpoví méně než 15 % dotazovaných mužů. Tato hypotéza se mi nepotvrdila, jelikož kladně odpovědělo 103 (62 %) respondentů a 64 (38 %) respondentů odpovědělo záporně.

Graf č. 11:

**VÍTE, JAKÉ ZNAKY MUSÍ BÝT NAPLNĚNY,
ABY SE MOHLO HOVOŘIT O DOMÁCÍM
NÁSILÍ?**

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 19

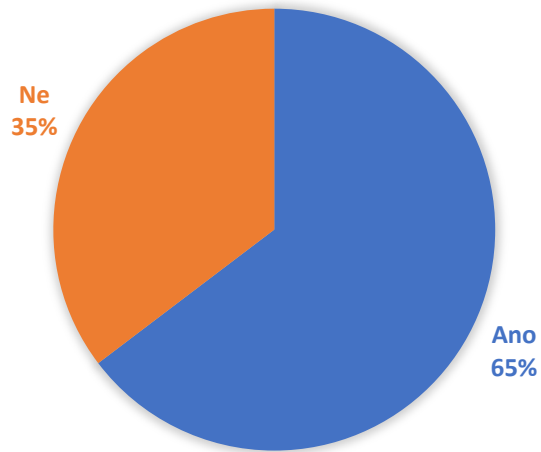
	Počet	%
Ano	105	63%
Ne	62	37%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 11 zjišťuje, zda respondenti mají přehled o tom, jaké znaky musí být naplněny, aby se mohlo hovořit o domácím násilí. Z celkového počtu odpovědělo 105 (63 %) respondentů kladně a 62 (37 %) odpovědělo, že neví.

Graf č. 12:

VÍTE KAM SE OBRÁTIT PRO POMOC V PŘÍPADĚ DOMÁCÍHO NÁSILÍ?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 20

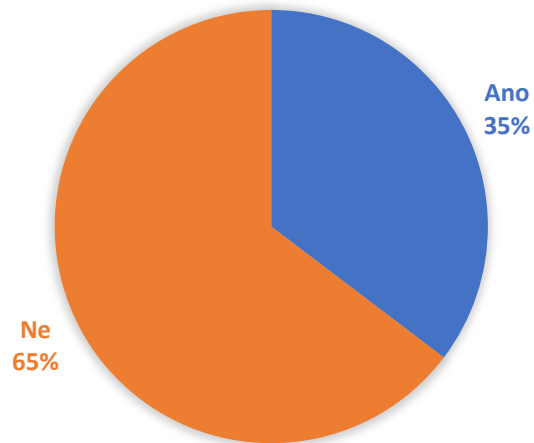
	Počet	%
Ano	108	35%
Ne	59	65%

(Zdroj: vlastní)

Otázka č. 12 od mužů zjišťuje, zda v případě domácího násilí ví, kam se můžou obrátit pro pomoc. Větší počet respondentů 108 (65 %) odpovědělo, že by vědělo a 59 (35 %) respondentů odpovědělo, že by nevědělo, kam se obrátit pro pomoc.

Graf č. 13:

ZNÁTE POJEM „ FORMULÁŘ SARA DN“?

(Zdroj: vlastní)

Tabulka č. 21

	Počet	%
Ano	59	35%
Ne	108	65%

(Zdroj: vlastní)

Poslední otázka č. 13 je zaměřena na pojem „formulář SARA DN“. Zde jsem si také zvolila poslední hypotézu, jelikož jsem byla přesvědčená o tom, že tento formulář bude znát méně než 10 % zúčastněných respondentů. Ale realita byla jiná a pro mě velice překvapující. Formulář SARA DN zná 59 (35 %) respondentů a 108 (65 %) respondentů neví, k čemu tento formulář slouží.

7.2 Výsledky

V kvalitativním výzkumném šetření jsem stanovila pět hypotéz, přičemž tři mi byly potvrzeny a dvě vyvráceny. Hypotéza č. 1 se ověřovala na odpovědích na otázku č. 5, kde se dotazují, zda respondenti již slyšeli pojem „domácí násilí na mužích“. Jelikož se toto téma v posledních letech rozšířilo, zajímalo mne, zda muži tento problém také vnímají. Předpokládala jsem, že více než 80 % mužů o tomto fenoménu již slyšelo. Tato domněnka se mi potvrdila a 143 (86 %) mužů odpovědělo, že o tomto problému v minulosti již slyšelo a 24 (14 %) odpovědělo, že ne. Hypotéza č. 2 byla ověřena na odpovědích na otázku č. 6, ve které se respondentů dotazují, zda znají muže, o kterém si myslí, že je obětí DN. Domnívala jsem se, že méně než 30 % respondentů má ve svém okolí někoho, o kterém si myslí, že je obětí DN. Tato hypotéza se potvrdila, jelikož pouze 42 (25 %) mužů odpovědělo, že ano. Zbýlých 125 (75 %) dotazovaných odpovědělo, že nikoho takového nezná. Předpokládala jsem, že více mužů bude mít zkušenosti s psychickým násilím než s fyzickým, proto hypotéza č. 3 byla posouzena na základě odpovědí otázky č. 8, ve které mě zajímá, kolik mužů má vlastní zkušenost s psychickým DN. Zde jsem se opět nemýlila, jelikož více než 42 (30 %) dotazovaných se stalo obětí psychického teroru. Kladně odpovědělo 53 (32 %) mužů a negativně 114 (68 %). Předposlední hypotéza byla ověřena na odpovědích na otázku č. 10, která se ptá, zda by se muž dokázal svěřit, kdyby se stal obětí DN. Jelikož jsem byla přesvědčená o tom, že by se muži mohli za násilí páchané na nich samotných stydět, předpokládala jsem, že kladně odpoví méně než 15 % dotazovaných. Tato hypotéza se mi nepotvrdila, protože kladně odpovědělo 103 (62 %) respondentů a 64 (38 %) odpovědělo záporně. Poslední hypotézu č. 5 jsem ověřovala u otázky č. 13, ve které se ptám, zda již respondenti slyšeli o pojmu „formulář SARA DN“. Jelikož se v běžném životě člověk s tímto formulářem neseťká, byla jsem přesvědčená o tom, že tento formulář bude znát méně než 10 % zúčastněných respondentů. Realita byla jiná a pro mě velice překvapující. Formulář SARA DN zná 59 (35 %) respondentů a 108 (65 %) neví, k čemu tento formulář slouží. Závěry nelze zobecnit, neboť jde o kvalitativní výzkum.

8 ŘÍZENÉ ROZHOVORY

V této části práce jsou provedeny čtyři řízené rozhovory. Každý z rozhovorů nahlíží tuto problematiku z jiného úhlu pohledu. Rozhovory byly prováděny se zástupci čtyř hlavních subjektů v domácím násilí. První rozhovor je s případovou manažerkou Bílého kruhu bezpečí paní Mgr. Simonou Vlčkovou, která působí v Plzni a má za sebou mnoho zkušeností. V BKB se věnovala pozůstalým po zavražděných obětech, setkala se zde i s pozůstalými po obětech dopravních nehod a samozřejmě i s oběťmi domácího násilí. Jako krizový intervent klientům poskytuje krizovou intervenci a další potřebnou podporu. Dalším subjektem je vrchní komisař kpt. Mgr. Zbyněk Bočan, který působí na Krajském ředitelství policie Plzeňského kraje – Odbor služby pořádkové policie. Součástí jeho činnosti je i funkce metodik domácího násilí a obětí trestných činů krajského ředitelství. Třetí a čtvrtý řízený rozhovor byl uskutečněn s obětí domácího násilí. Obě oběti jsou mužského pohlaví a pachatelkou trestné činnosti se stala jejich partnerka. Tito muži, se kterými byl řízený rozhovor veden, z důvodu ochrany osobních údajů nebudou jmenováni a veškeré identifikační údaje zůstanou v anonymitě.

8.1 Řízený rozhovor s případovou manažerkou BKB⁵⁵

Paní Mgr. Simona Vlčková vystudovala bakalářské studium jednooborové psychologie se zaměřením na vzdělání. Dále pokračovala magisterským oborem Učitelství psychologie a výtvarné výchovy. Současně dokončila dvouleté studium Psychologie prevence sociálně – patologických jevů, dvouletý výcvik Arteterapie a dvouletý výcvik komplexní krizové intervence.

Jak dlouho v oboru viktimologie pracujete?

7 let

Co je hlavní náplní Vaší práce?

BKB – před nástupem na mateřskou jsem pracovala jako dobrovolník – poradce pro psychosociální podporu, dále jako asistentka jednatelky poradny a především na pozici případové manažerky pro zvláště zranitelné oběti trestných činů – zde byla náplní přímá podpora, krizová intervence, provázení trestním řízením, sociální pomoc obětem či pozůstalým po obětech, dále koordinace týmu dobrovolných poradců (v Plzni v té době cca 30 lidí na pozici právních a psychosociálních poradců, asistentů na příjmu)

Plzeňská zastávka, poradna pro pozůstalé – jiná organizace, zde pracuji jako krizový intervent, mou náplní je i intervize

Vy pracujete v BKB, navštěvují oběti domácího násilí často vaši organizaci?

Oběti domácího násilí tvoří asi 60 % všech klientů BKB

Jaký je podle Vás nejnebezpečnější a nejhorší způsob týrání blízké osoby?

V první řadě jakýkoliv způsob týrání mi přijde nejhorší a nejvíce nebezpečný. Všechno je hrozné a v rámci „normálního“ fungujícího vztahu nepřipustné. Oběti samy nezdědíka zdůrazňují, že by raději snášely rány než psychický teror a ponižování. Na druhou stranu, když jde o zdraví a o život, zasadí to další bolestné rány i do psychiky a jen obtížně se pak oběť znovu staví na vlastní nohy a je schopná žít opět plnohodnotný život beze strachu. Co se týče obětí – matek, je jednoznačně nejhorší to, že jsou děti svědky nebo dokonce také oběti přímého násilí. Pachatelé často používají děti jako „rukojmí“, prostřednictvím dítěte vydírají oběť. A to dokonce i po odsouzení soudem, při zákazu styku s obětí –

⁵⁵ Vlastní zdroj; Řízený rozhovor s případovou manažerkou BKB. [2020-02-23].

pachatel není krácen na rodičovských právech, takže kvůli péči o dítě musí oběť stále komunikovat s násilnou osobou, ať se stalo cokoliv. Toho pachatele často zneužívají a využívají tohoto kontaktu k neustálé a pokračující kontrole nad životem oběti.

Beze zmínky nemůže zůstat i často opomíjený aspekt zahrnující finanční situaci – násilná osoba má absolutní kontrolu nad vším v životě oběti, i nad penězi. To bývá velmi často jedním z důvodů, proč oběti nedokáží odejít – nedokáží se bez peněz postavit na vlastní nohy.

Proč si myslíte, že pachatel/ka nejčastěji týrá blízkou osobu?

Důvodů může být mnoho. My se u nás s pachateli nesetkáváme, takže neznám vždy jejich příběh. Z vyprávění obětí a z psychologických výzkumů ale vyplývá, že pachatelé jsou často lidé zranění (například byli v dětství týráni či svědky domácího násilí, šikanování vrstevníky) a násilí je tedy způsob chování, jakým vyzorovali, že se dá v životě „vyhrávat“, a také může jít o kompenzaci sraženého sebevědomí nějakou dřívější bolestivou událostí. To samozřejmě ale není omluvou pro nemorální, protizákonné jednání. Další společná vlastnost u pachatelů či pachatelek je podle mého názoru sklon k závislostem – ať už k látkovým či vztahovým. A tak se do závislého chování dostává i oběť, která střídavě „agresora“ zachraňuje, provokuje či nechává se zachraňovat. Spouštěčem násilí bývají také mimořádné události jako ztráta blízké osoby, vyhazov z práce, ale i těhotenství partnerky a narození dítěte (kdy muž najednou už není středem pozornosti). Myslím si, že důležitým faktorem vzniku násilí ve vztahu je také neschopnost oběti udržet si vlastní hranice, tedy co už mi vadí a co mi ještě nevadí. V tom kolotoči vztahů je to velmi obtížné a násilné osoby jsou často velmi šikovní manipulátoři, takže dokážou oběti dobře ospravedlnit své násilné chování, případně se krásně usmířit – tak, aby vznikly u oběti potřebné pocity viny a zakalený sebeobraz, současně naopak nadhodnocené vidění „všemocného“ násilného partnera.

Samozřejmě tato otázka je téma samo o sobě a zdaleka jsem zde nevystihla vše podstatné.

Už jste se někdy setkala s mužem/muži, kteří se stali obětí domácího násilí?

Ano

Myslíte si, že je domácí násilí páchané na mužích latentní?

Ve většině případů

Jestliže ano, jaký je podle Vás důvod latence?

Myslím, že muži se za to daleko více stydí. A také podpora společnosti je vůči mužům v takové situaci mnohem nižší. Setkali jsme se také nejednou s případem, kdy vlastně oběť muž vyšel ze sporu jako pachatel, protože dlouhodobé psychické i fyzické trýznění nevydržel a například uhodil ženu, která to hned oznámila na policii, teror ženy byl neprokazatelný, zato zlomený nos od muže prokazatelný v tu chvíli byl....

Jaký typ násilí nejčastěji páchají ženy na mužích?

Častěji se asi díky své tělesné konstituci uchylují k psychickému nátlaku (ponižování, nadávání, slovní útoky všech podob, zabraňování styku s dětmi, pomlouvání, vyhrožování, brutální násilí na zvířeti oběti....) nebo fyzickému bezkontaktnímu, nepřímému (fén do vany, uvolněné prkno na schodech, nemožnost v noci dlouhodobě spát, otrávený čaj...)

Proč si právě toto myslíte?

Na základě zkušeností – reálné příběhy, se kterými se v poradně setkáváme napříč celou republikou, dále na základě dostupné literatury odborné o neodborné (různé zpovědi obětí, které se rozhodly promluvit)

Myslíte si, že přibývají oproti minulosti muži jako oběti domácího násilí, kdy pachatelem je manželka/partnerka?

Nedokážu říci. Kvůli vysoké latenci jsou statistiky irelevantní a moje praxe není zas tak dlouhá. Mou hypotézou je, že míra násilí v domácnostech se příliš nemění, ať už je oběť muž nebo žena. V dnešní době je pouze více možností toto násilí řešit, více se o problému mluví a ví, informace o tématu jsou dostupnější. Na druhou stranu zde asi hraje roli výrazná emancipace žen v posledním století, ale opravdu nedokážu posoudit, jak velká ta role je.

Jaký je podle Vás nejčastější důvod toho, že se muž stane obětí domácího násilí?

Stejný jako když se stane obětí žena. Jak jsem popisovala výše. Oběť se může stát opravdu kdokoliv, i ten, kdo tvrdí, že jemu by se nikdy nestalo. Živnou půdou pro působení násilné osoby je snížené sebevědomí, na které ta násilná osoba staví svou moc a dominanci. Důvodem sníženého sebevědomí může být opět nějaká zlomová životní událost, například DN u rodičů, odchod předešlého partnera, ztráta zaměstnání, závažné onemocnění fyzické i psychické a jiné krizotvorné momenty.

Zhodnocení rozhovoru s případovou manažerkou BKB

Z odpovědí paní Mgr. Simony Vlčkové vyplývá, že se s muži jako oběťmi domácího násilí ze strany partnerky/manželky za dobu 7 let jejího působení v BKB nejednou setkala. Dále potvrzuje, že otázka domácího násilí na mužích zůstává z velké části velice latentní záležitostí, jelikož u muže hraje velkou roli stud. V některých případech může být dokonce muž označen za pachatele domácího násilí, jelikož dlouhodobé psychické týrání ze strany ženy vyvrcholí ve fyzické napadení „ženy pachatelky“ ze strany „muže oběti“. V dnešní době existuje po celé ČR mnoho organizací, které nabízejí pomoc obětem domácího násilí, ať se jedná o muže, ženu, dítě či seniora.

8.2 Řízený rozhovor s příslušníkem PČR⁵⁶

Kpt. Mgr. Zbyněk Bočan je v současné době na pozici vrchního komisaře odboru služby pořádkové policie Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje. Součástí této činnosti je i funkce metodik domácího násilí a obětí trestných činů krajského ředitelství. U PČR obecně pracuje 22 let a jako metodik domácího násilí více než 12 let.

Setkáváte se s oběťmi a pachateli DN?

V současné době již ne, spíše provádím konzultace s intervenčním centrem o možnostech řešení situace potencionálních obětí DN, které se na ně obracejí se žádostí o pomoc při řešení nastalé situace. Ve své předchozí pracovní pozici jsem se s nimi setkával a to i v době než bylo „domácí násilí“ implementováno do našeho právního řádu.

Kdo je podle Vás nejčastější obětí DN?

Nejčastější obětí jsou děti, které vyrůstají v rodině, ve které je pácháno domácí násilí. Je to z důvodu, že děti sice nemusejí být primární obětí domácího násilí, ale jejich vývoj je samozřejmě silně poznamenán životem v takovémto prostředí.

Jaký je podle Vás nejnebezpečnější a nejhorší způsob týrání blízké osoby?

Dle mého názoru je nejnebezpečnějším způsobem psychické týrání, protože jestliže dojde na fyzické týrání, tak už se část obětí rozhodne situaci řešit. Nebo si této situace všimne i někdo „zvenčí“ a může dojít k řešení situace.

Proč si myslíte, že pachatel/ka nejčastěji týrá blízkou osobu?

Protože je mu nejbliže, děje se to za zavřenými dveřmi, je menší riziko odhalení. Velká část násilníků si myslí, že nedělá vlastně nic špatné – „je to vlastně normální občas manželce jednu šoupnout“.

Už jste se někdy setkal s mužem/muži, kteří se stali obětí DN?

Osobně ne.

⁵⁶ Vlastní zdroj; Řízený rozhovor s vrchním komisařem kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem. [2020-01-07].

Myslíte si, že je DN páchané na mužích latentní?

Domácí násilí je samo o sobě vysoce latentní a to páchané na mužích ještě více.

Jestliže ano, jaký je podle Vás důvod latence?

Který muž by přiznal, že ho doma týrá manželka??

Jaký typ násilí nejčastěji páchají ženy na mužích? (dle statistik)

Jednotlivé formy domácího násilí se prolínají, ale lze říci, že i u žen jako násilných osob se objevuje psychické i fyzické násilí.

Přibývají oproti minulosti muži jako oběti domácího násilí, kdy pachatelem je manželka/partnerka? (dle statistik)

Vykázaných žen je oproti mužům zanedbatelné množství (jednotky procent oproti mužům) a jejich počet je konstantní – rozhodně se nijak dramaticky nezvyšuje.

Jaký je podle Vás nejčastější důvod toho, že se muž stane obětí DN?

Kombinace klidný, neprůbojný muž a rázná až důrazná žena.

Kolik případů DN páchaného na mužích PČR vyšetřovala? (dle statistik)

Za posledních pět let se jedná o přibližně 200 vykázaných žen v rámci ČR.

Jakým způsobem a opatřeními PČR může pomoci oběti DN?

Policie obětem pomáhá tím, že správně vyhodnocuje situace a využívá svých oprávnění. Může jim pomoci tím, že na místo incidentů budou jezdit řádně vyškolení policisté, kteří budou umět situaci řádně vyhodnotit a nasměrovat „oběť“ na místa či instituce, kde jí mohou dále pomoci. Policie tu totiž není od řešení domácího násilí, ale je součástí „státních organizací“, které se podílejí na řešení domácího násilí. Dalšími jsou intervenční centrum a soudy.

Zhodnocení rozhovoru s příslušníkem PČR

Z rozhovoru s panem kpt. Mgr. Zbyňkem Bočanem vyplývá, že policie se s ženami jako pachatelkami setkává, i když jen zřídka. Dále potvrzuje, že latence u mužů jako obětí domácího násilí je ve větším měřítku, jelikož se neradi s takovým problémem svěřují, ať už blízkému okolí, či odborníkům. Policie disponuje řádně vyškolenými policisty, kteří na místě události dokáží vyhodnotit vzniklou situaci a obětem dále pomoci.

8.3 Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č. 1⁵⁷

Osoba, s níž byl řízený rozhovor veden, z důvodu ochrany osobních údajů nebude jmenována a veškeré tyto údaje proto zůstávají v naprosté anonymitě. Jedná se o osobu mužského pohlaví a v letošním roce oslavil 35. narozeniny. Rozhovor v písemné formě byl osobou zkontrolován a schválen. Použité jméno pachatelky není pravdivé, je smyšlené. Veškeré informace uvedené v rozhovoru jsou pravdivé, pouze upravené autorkou do celistvé podoby.

Byl jste někdy ženatý?

Nebyl, mám za sebou tři vážnější vztahy. Nejdelší vztah trval 3 roky. Můj současný vztah trvá asi rok, ale měli jsme cca 2 měsíce pauzu, jelikož se ke mně moje přítelkyně nechovala dobře.

Stal jste se někdy obětí domácího násilí?

Myslím, že ano.

Jakému typu násilí jste byl vystavován? (fyzické, psychické, ekonomické či sociální)

Nejvíce fyzickému. Ale také ekonomickému.

Říkáte, že jste byl ve vztahu vystavován fyzickému násilí. Můžete tento vztah blíže popsat?

Se Simonou jsem se seznámil náhodně v březnu roku 2019 v Plzni. Zde jsme se dali dohromady, tedy vyměnili si čísla, začali si psát a poté spolu i chodit. K našemu vztahu uvádím, že někdy od toho března, jsme se jen navštěvovali, kdy já u ní nikdy nespál a dojížděl jsem za ní od rodičů. Někdy v červnu roku 2019, jsme spolu začali žít i intimně, kdy jsem byl vždy u ní, proběhl sex a pak jsem šel domů. Celkem jsem s ní mohl mít sex asi tak 7x. Naposledy to bylo někdy poté, co mě napadla a zlomila nos. Vše probíhalo normálně, chovala se ke mně hezky, až do srpna.

Začátkem srpna jsem byl u ní doma, přesné datum si nepamatuji, kdy jsem v kuchyni pil kávu. Ona mi řekla, ať jí dám peněženku, že chce moji platební kartu, že mě živí a kouřím její cigarety. Já jsem jí řekl, že ne, že jsou to moje peníze a já chodím do práce. Ona ji po

⁵⁷ Vlastní zdroj; Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č.1. [2020-02-04].

mně chtěla stále, tak jsem jí podal peněženku a ona z ní vzala platební kartu. Hned na to mně Simona řekla, ať jí sdělím PIN. Já jsem řekl, že ne. Ona mě pak začala mlátit lžící, vařečkou a tím, co bylo na stole. Poté jsem jí PIN od karty řekl. Mlátila mě do hlavy a zad, jelikož jsem se bránil předklonem na stůl. Po tomto útoku jsem neměl žádné modřiny ani viditelné zranění, ale z její reakce jsem dostal strach, jelikož se takto nikdy nechovala.

K dalšímu napadení ze strany Simony došlo v listopadu, když jsem před odjezdem domů šel vyvenčit psa. Po vyvenčení byl pes umazaný, našlapal v bytě a ji to strašně rozčililo. Já jsem byl v předklonu, že uklidím podlahu a ona mě z ničeho nic kopla do obličeje. Já šel hned k zemi. Měl jsem zlomený nos. Poté jsem šel do koupelny zastavit krvácení, jelikož mně tekla asi dvě hodiny krev z nosu. Simona za mnou přišla, omlouvala se, že mně nechtěla ublížit a poté mě zde nechala přespat. Druhý den jsem šel k obvodní lékařce, která mě ošetřila a poslala na vyšetření. Dále mně byla vystavena pracovní neschopnost.

Zmiňujete i ekonomické násilí. Jak se ve vašem vztahu tento typ násilí projevoval?

Simona věděla, že mi na účet chodí výplata kolem 12. až 15. dne v měsíci a sama, bez mého vědomí a mé přítomnosti, vybrala 20.000 Kč. Z těchto peněz mi dala 1.000 Kč a tvrdila, že víc nemá. Já ji však měl rád, takže jsem jí vše odpustil. Stýkali jsme se každý den dál.

Někdy koncem srpna jsem šel do banky, zařídit si kontokorent do - 10.000 Kč a byla mi vystavena nová platební karta. Já měl na účtu 12.000 Kč, tedy 10.000 Kč z kontokorentu a 2.000 Kč zůstatek. Novou kartu jsem však doposud neaktivoval.

Někdy okolo poloviny září, kdy měla přijít výplata, jsem přišel k Simoně domů a ona mi řekla, že jí bankomat zabavil kartu. Já jí sdělil, že mám novou a ta stará je zablokovaná. Ona chtěla novou kartu, ale já jí řekl, že není aktivovaná a nemám na telefonu kredit, aby se mohla aktivovat. Ona mi pak řekla, že tedy jdeme na přepážku. Šel jsem, abych měl pokoj. V bance jsem vybral 20.000 Kč a tyto jsem jí dal. Opět mi nechala asi 1.000 Kč.

V krátké době na toto jsem byl opět u Simony a tato mi řekla, ať si vezmu půjčku. Toto bylo bez nátlaku a já si vzal od nejmenované společnosti půjčku 9.000 Kč. U sjednání se mnou byla Simona, kdy toto proběhlo u ní doma. Všechny peníze jsem Simoně dal.

V září se tato situace opakovala 2x a já si vzal další půjčku 15.000 Kč a poté opět 15.000 Kč. Peníze jsem jí opět dal bez jakéhokoliv nátlaku, jen jsem chtěl mít klid. Ani na mě nebyl vyvíjen nátlak, abych půjčku sjednal, jen mi řekla, že jsem chlap, tak ať se starám. Miloval jsem ji a nechtěl jsem o ni přijít.

Z žádné z těchto půjček jsem nic neměl, všechny peníze jsem dal Simoně. Chápal jsem to tak, že budeme společně hospodařit a žít jako rodina. V danou dobu mi to však ještě celé nedošlo. Ona mi říkala, že potřebujeme peníze na nový byt. Já se nestaral, kam peníze šly.

Simona mě živila, jelikož já neměl žádné peníze, všechny měla ona. Toto bylo však jen v září, před tím jsem seivil sám. Buď jsem jedl v práci, nebo u ní. Na vlak mi též dávala peníze, ale vždy +- v hodnotě jízdného. Mně to už přišlo trochu jako rodinný život.

Začátkem října mi opět sdělila, že by to chtělo sehnat další peníze. Simona našla inzerát na internetu od nějakého muže a zde jsem si vzal půjčku 62.000 Kč. Dal jsem je Simoně a vše probíhalo stejně jako v předešlých případech.

Pak přišla změna, to mě fyzicky napadla, kdy jsem chtěl po Simoně, aby mi dala papíry od půjček, že je budu platit. Ona na mě začala křičet, že to platit nebudu. Já jsem to chtěl splácet, abych neměl exekuci. Ona to nechtěla slyšet, hádala se se mnou, nadávala mi a mlátila mě pěstí. Já byl oteklý, samá modřina. Všem jsem říkal, že jsem se popral. K Simoně jsem jezdil stále, lékařské vyšetření jsem nevyhledal, pracovní neschopnost nenastala. Útok proběhl tak, že jsem seděl na židli, a když jsem vstal, Simona mi shodila na zem a pak mi dala několik ran pěstí do obličeje. Pak byla zase hodná.

Myslíte si, že můžete za to, jak se k vám vaše přítelkyně chovala?

Nevím. Ale asi ne. Já jsem nedělal nic špatného. Naopak jsem dělal vše, co chtěla.

Svěřil jste se někomu se svým problémem (rodině, přátelům či odborníkům)?

Ne. Až když mě kontaktovala PČR, že moji rodiče byli nahlásit, že mají strach o mou osobu. Poté jsem policistovi na místním oddělení vše řekl tak, jak bylo. Dále věc řešili policisté z SKPV. I když bych sám nikomu o problémech s přítelkyní neřekl, nakonec jsem byl rád, že to tak dopadlo a já se mohl svěřit. Ulevilo se mi.

Proč jste se nechtěl nikomu svěřit?

Jelikož jsem byl do Simony zamilovaný a nechtěl jsem jí dělat problémy. Navíc jsem si myslel, že se změní, vždy se poté omlouvala. Ani jsem si neuvědomoval, že jsem vlastně obětí domácího násilí. Také jsem se styděl, že mě fyzicky napadá žena.

Jaký máte se Simonou vztah v současné době?

Nyní jsme vlastně zase spolu. Spíš jsme spolu u ní doma. Pomáhám jí finančně vést domácnost. Dá se říci, že jsme to zase dali dohromady a chodíme spolu. Ona se hrozně změnila a je teď hodná.

Zhodnocení rozhovoru s anonymní obětí domácího násilí č. 1

Domácí násilí se vyznačuje čtyřmi hlavními znaky-opakování a dlouhodobost, eskalace (stupňování), jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a osoby násilné a poslední je neveřejnost. Z rozhovoru s obětí vyplývá, že jsou zde bezpochyby naplněny všechny znaky domácího násilí. V tomto případě se pachatelka dopouštěla převážně fyzického a ekonomického násilí. Muž svými odpověďmi autorce potvrdil obávanou latenci z důvodu studu před okolím. U domácího násilí není výjimkou, že oběť dá pachateli ještě několik šancí a jeho chování mu odpustí. Často věří, že se může změnit.

8.4 Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č. 2⁵⁸

Osoba, s níž byl řízený rozhovor veden, z důvodu ochrany osobních údajů nebude jmenována a veškeré tyto údaje proto zůstávají v naprosté anonymitě. Jedná se o osobu mužského pohlaví. Rozhovor v písemné formě byl osobou zkontrolován a schválen. Použité jméno pachatelky není pravdivé, je smyšlené. Veškeré informace uvedené v rozhovoru jsou pravdivé, pouze upravené autorkou do celistvé podoby.

Kolik Vám je let?

59

Kolik jste v životě měl vážných vztahů?

Tři a z toho jsem byl jednou ženatý.

Jste momentálně ženatý či ve vztahu?

Jsem ve vztahu.

Jestliže jste ženatý či ve vztahu, jak dlouho jste se svojí současnou přítelkyní?

3 roky

Máte děti?

Ano, ale z manželství. S přítelkyní děti nemám.

Byl jste někdy obětí domácího násilí?

Ano, v současném vztahu.

Jakého typu násilí jste byl obětí?

Psychického a ekonomického.

⁵⁸ Vlastní zdroj; Řízený rozhovor s anonymní obětí domácího násilí č.2 [2020-02-27].

Jak se násilí ze strany Vaší manželky projevovalo?

Ze začátku jsem to ani nepocítoval jako něco špatného, spíše naopak. Měl jsem pocit, že jí na mně záleží, jenže pak mně to začalo vadit. Pořád mě zpovídala, co bylo v práci, s kterou kolegyní se bavím a tak dále. Pořád chtěla vědět, kam a s kým jdu, kdy přijdu, co jsem tam dělal. Když jsem byl s kamarády v hospodě, chtěla vědět, kolik to stálo peněz. Když zjistila, že jsem chlapům zaplatil rundu panáků, byla naštvaná a nemluvila se mnou. Později, když se to opakovalo, tak se mnou ani nespala. Začala říkat, že se nediví, že jsem se rozvedl, že neumím šetřit. Nutila mě, abych svou výplatu posílal k ní na účet, jelikož umí lépe hospodařit s penězi. Dále tvrdila, že když budu potřebovat peníze, tak mi je pošle na účet. To byla sice pravda, ale musel jsem stále vysvětlovat, na co peníze potřebuji. Snažil jsem se peníze našetřit na dárky pro ni, proto jsem ji nechtěl přiznat, za co jsem to utratil, jelikož jsem to vlastně ani neutratil. Byla děsně naštvaná, že prý určitě mám ženskou, se kterou rozhazují prachy. Bránil jsem se, že ne, tak chtěla, ať účet zruším. Říkala, že to stejně zbytečně stojí poplatky a raději mi bude dávat peníze do ruky. Poslechl jsem ji a zrušil účet. No a teď musím pořád škemrat o peníze a vyúčtovávat jí, za co jsem peníze utratil. Když je to za něco do domácnosti, tak dobrý, když za pivo, tak je naštvaná a říká, že tam nemám chodit, že mě chlapi využívají. Nedá si vysvětlit, že to takhle děláme všichni, že zaplatíme rundu, že se střídáme. Už to nechci snášet, hrozně mě to štve. Ona říká, že jestli se mi to nelíbí, ať si jdu, kam chci. Ale ona bydlí u mě. Vždycky to končí tím, že mi říká, ať se na sebe podívám, jak vypadám, že jsem starej a smrdím. A mám být rád, že ona je se mnou, jelikož by mě žádná jiná nechtěla.

Proč si myslíte, že Vaše přítelkyně takto jedná?

Protože má ráda nad vším kontrolu. Také asi žárlí, ale přitom říká, že by mě stejně žádná jiná nechtěla.

Myslíte si, že se taková žena může změnit?

Myslím, že ne, chlapi v hospodě říkali, že tohle dělala i oběma předchozím partnerům.

Je si Vaše přítelkyně vědoma, že není z její strany něco v pořádku?

Ne, prý za všechno můžu já.

Proč v takovém vztahu setrváváte?

Nevím, asi že jí nechci vyhodit z bytu a taky mám strach, abych nebyl úplně sám.

Vyhledal jste někdy odbornou pomoc nebo se svěřil přátelům či rodině?

Ano. Navštívil jsem poradnu.

Pocíval jste někdy stud, kvůli situaci, kterou máte doma?

Ano, často.

Myslíte si, že je domácí násilí páchané na mužích něčím mimořádným?

Nevím, nepřipadá mi to jako násilí. To by mě snad musela bít, aby to bylo násilí.

Máte někoho ve svém okolí, kdo má či měl stejný problém jako Vy?

Ne.

Zhodnocení rozhovoru s anonymní obětí domácího násilí č. 2

Stejně jako v předchozím řízeném rozhovoru jsou i zde naplněny všechny znaky domácího násilí. V tomto případě převládá nejvíce ekonomické domácí násilí. Další forma, která se zde objevuje, je psychické násilí, kdy pachatelka oběť opakovaně ponižuje. I přesto, že je na muži páháno ekonomické a psychické násilí, si muž není vědom toho, že je obětí domácího násilí. 59letý muž přiznává stud, ale oproti předchozímu případu, vyhledal sám odbornou pomoc. Oběť ve vztahu setrvává, jelikož se bojí samoty. Tato odpověď potvrzuje mnoho celosvětových dotazníkových šetření, kterých se týraní muži účastnili a odpověděli stejně.

Závěr

Má práce je zaměřena na téma: „Domácí násilí páchané na mužích“. Cílem práce bylo přiblížit téma domácího násilí na mužích, teoreticky reflektovat východiska zkoumané oblasti a analyzovat účinné legislativní nástroje. Dále jsem chtěla informovat o možnostech, jak mohou muži v této těžké situaci postupovat. Mým dalším záměrem bylo představit skutkové podstaty trestních činů a přestupků, které pachatel páchá. V práci se nejdříve zaměřuji na pojem domácí násilí jako takový. Dále zde čtenáře seznamuji s formami, znaky, fázemi a příčinami DN. Další kapitola se podrobněji zabývá některými přestupky a trestnými činy, kterých se pachatel může dopustit v souvislosti s domácím násilím. Součástí práce je také úloha Policie České republiky v řešení DN, především institut vykázaní, který se ve své práci snažím veřejnosti přiblížit. Taktéž je v práci představen Stalking a Cyberstalking, který je v dnešní době velmi rozšířený. Ve čtvrté kapitole se věnuji výhradně mužům, jako obětem domácího násilí. Zmiňuji zde psychické, fyzické i sexuální násilí páchané na mužích. Poté následuje část, která popisuje, zda se muž může stát obětí znásilnění ze strany ženy. Po přečtení posledního bloku by mužům mělo být jasné, kam se v případě domácího násilí obrátit. Dále zde uvádím důležité telefonické kontakty na instituce, které nabízejí pomoc v případě DN.

V sedmé kapitole empirické části je kvalitativní výzkumné šetření, kterého se zúčastnilo 167 mužů různého věku i sociálního postavení. Dotazníkové šetření se skládá ze 13 otázek, ve kterých se mužů dotazuji, zda mají zkušenosti s touto problematikou, jelikož toto zjištění bylo hlavním cílem. Dalším úkolem bylo potvrdit či vyvrátit pět hypotéz, které byly určeny, přičemž tři byly potvrzeny a dvě vyvráceny. Výsledky jsou dále vyhodnoceny a znázorněny graficky.

V osmé kapitole empirické části uvádím čtyři řízené rozhovory. Dva rozhovory s proškolenými pracovníky, kteří se setkávají s oběťmi domácího násilí a dva opravdové životní příběhy mužů, kteří se stali oběťmi svých partnerek. Paní Mgr. Simona Vlčková – případová manažerka BKB a kpt. Mgr. Zbyněk Bočan – metodik domácího násilí potvrzují, že fenomén domácího násilí na mužích existuje, ale je velmi latentní z důvodu studu, který muži často v podobných situacích pociťují. Odborníky jsem do své práce zahrнула i proto, aby se čtenář přesvědčil, že je mnoho lidí, kteří se touto problematikou zabývají. Další dva řízené rozhovory jsou vedeny s anonymními muži, kteří byli ochotni se svěřit a odpovědět na moje otázky. I přes rozdílnost a individuální prožívání životních příběhů vyplynulo, že se zde objevují společné znaky domácího násilí. Cílem bylo tyto podobnosti rozkrýt a identifikovat, což se podařilo naplnit. Oba muži také potvrzují, že

se za své osudy stydí. Jeden z nich vyhledal pomoc sám, ale i přesto se svou přítelkyní zůstává, jelikož se bojí samoty. Tento důvod, proč oběti zůstávají se svými násilnými partnery, je velmi častý. Druhý muž sám pomoc nevyhledal, ale jelikož jeho rodiče situaci nahlásili na PČR, tak se s násilím, které na něm bylo páčáno, svěřil. I tento muž se ke své násilné partnerce vrátil.

Bylo pro mne velmi složité najít respondenty, kteří by se byli ochotni svěřit. Další problém, se kterým jsem se setkala, byl, že většina mužských obětí byli zároveň i násilnými osobami. Já jsem ale pro svou práci hledala muže, který byl pouze obětí.

Bakalářská práce pro mne byla velice obohacující. Dozvěděla jsem se mnoho nových informací, které se této problematice týkají. Fenomén DN páchaném na mužích ze strany žen si zaslouží mnohem více pozornosti. Veřejnost by potom mohla změnit postoj k ohroženým mužům, kteří by měli ve společnosti větší zastání a nepociťovali by tolik ponížení. Z toho vyplývá, že i když se o této problematice mluví, je stále velice latentní. Doufám, že moje práce bude mít pro muže, kteří se potýkají s tímto problémem, alespoň nějaký přínos. Získané informace mohou využít i pracovníci BKB či sociální pracovníci, kteří se mohou s týranými muži setkávat.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BLATNÍKOVÁ, Š., FARIDOVÁ, P., ZEMAN, P., *Znásilnění v ČR-trestné činy a odsouzení pachatelé*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 209 Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci), ISBN 978-80-7338-153-0.
2. BURIÁNEK, J., *Domácí násilí-násilí na mužích a seniorech*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2006. 108 s. ISBN 80-7254-914-6.
3. BURIÁNEK, J., PIKÁLKOVÁ, S. a PODANÁ, Z., *Násilí na mužích: sonda do zákoutí partnerských vztahů*. Vyd. 1. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2014. 110 s. Humanitas; sv. 8. ISBN 978-80-7308-545-2.
4. BUSKOTTE, A., *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Překlad Monika Burger. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-802-5117-866.
5. ČÍRTKOVÁ, L., *Forezní psychologie*. 3 upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 445 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-461-9.
6. ČÍRTKOVÁ, L., *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 150 s. ISBN 978-802-4722-078.
7. STŘÍLKOVÁ, P. a FRYŠTÁK, M., *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, 91 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-200.
8. VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., a TOUFAROVÁ, M., *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008 159 s. ISBN 978-808-6131-764.
9. VOŇKOVÁ, J., *Vaše právo!: první právní pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: proFem, 2012. 94 s. ISBN 978-80-904564-0-2.

Elektronické zdroje

1. *Bílý kruh bezpečí* [online]. [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/onas/poslani-a-cinnost/>
2. *Cyberstalking: Pomozte chránit se před cyberstalkingem* [online]. 2020 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://us.norton.com/internetsecurity-how-to-how-to-protect-yourself-from-cyberstalkers.html>
3. *ČÍRTKOVÁ, L.,: Muži jako oběti domácího násilí* [online]. 2007 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasilii/>
4. *DONA linka: Metoda SARA DN* [online]. Funguje od r. 2001 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>
5. Charita Česká republika [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/jak-pomahame/socialni-a-zdravotni-sluzby/obeti-trestne-cinnosti/>
6. KRULOVÁ, T., GERLOVÁ, E, WEISS, P., Muž jako oběť sexuálního násilí. *Československá psychologie*. 2006, roč. 50, č. 4, s. 342-348. ISSN 0009-062X. Dostupné také z: <https://kramerius.lib.cas.cz/search/i.jsp?pid=uuid:e9ee0bf3-9532-4bb6-b013-9c9e6d92ac42>.
7. *PČR: Statistické údaje k trestnému činu: Z násilnění* [online]. 2016 [cit. 2020-01-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-udaje-k-trestnemu-cinu-znasilneni.aspx>
8. *Sexuolog Radim Uzel: Muži často tají znásilnění ženou* [online]. 2009 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/clanek/sexuolog-radim-uzel-muzi-casto-taji-znasilneni-zenou-40223078>
9. Stop domácímu násilí. [Praha]: Ministerstvo vnitra České republiky, [mezi 2010 a 2015]. 6 nečíslovaných stran. Dostupné také z: https://www.ceb.cz/assets/File.ashx?id_org=5091&id_dokumenty=964591.

10. *Znásilnění muže ženou: Magazín erotika.cz* [online]. 2014 [cit. 2020-01-23]. Dostupné z: <http://magazinerotika.cz/sexualni-fantazie/znasilneni-muze-zenou>

Legislativní dokumenty

1. *ČESKO: Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích* [online]. 2016 [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>

2. *Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Praha : Armex vydání sedmé, 2015. 175 s. ISBN 978-80-87451-38-0.

Seznam zkratek

BKB – Bílý kruh bezpečí

č. – číslo

DN – domácí násilí

PČR – Policie České republiky

SARA DN – Spousal Assault Risk Assessment

Sb. – Sbírka

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Tr. z. – Trestní zákoník

Seznam tabulek

Tabulka č. 1- Trestné činy za rok 2016, kdy obětí je manžel

Tabulka č. 2- Trestné činy za rok 2016, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

Tabulka č. 3- Trestné činy za rok 2017, kdy obětí je manžel

Tabulka č. 4- Trestné činy za rok 2017, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

Tabulka č. 5- Trestné činy za rok 2018, kdy obětí je manžel

Tabulka č. 6- Trestné činy za rok 2018, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

Tabulka č. 7- Trestné činy za rok 2019, kdy obětí je manžel

Tabulka č. 8- Trestné činy za rok 2019, kdy obětí je muž žijící ve společné domácnosti

Tabulka č. 9- Váš věk?

Tabulka č. 10- Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka č. 11- Status?

Tabulka č. 12- Sexuální orientace?

Tabulka č. 13- Už jste někdy slyšel pojem „domácí násilí na mužích?“

Tabulka č. 14- Znáte muže, o kterém si myslíte, že je obětí domácího násilí?

Tabulka č. 15- Stal jste se někdy sám obětí fyzického domácího násilí?

Tabulka č. 16- Stal jste se někdy sám obětí psychického domácího násilí?

Tabulka č. 17- Byl jste někdy vystaven sexuálnímu donucování ze strany ženy?

Tabulka č. 18- Pokud byste se stal obětí domácího násilí, dokázal byste se svěřit?

Tabulka č. 19- Víte, jaké znaky musí být naplněny, aby se mohlo hovořit o domácím násilí?

Tabulka č. 20- Víte kam se obrátit pro pomoc v případě domácího násilí?

Tabulka č. 21- Znáte pojem „formulář SARA DN“?

Seznam grafů

Graf č. 1- Váš věk?

Graf č. 2- Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf č. 3- Status?

Graf č. 4- Sexuální orientace?

Graf č. 5- Už jste někdy slyšel pojem „domácí násilí na mužích“?

Graf č. 6- Znáte muže, o kterém si myslíte, že je obětí domácího násilí?

Graf č. 7- Stal jste se někdy sám obětí fyzického domácího násilí?

Graf č. 8- Stal jste se někdy sám obětí psychického domácího násilí?

Graf č. 9- Byl jste někdy vystaven sexuálnímu donucování ze strany ženy?

Graf č. 10- Pokud byste se stal obětí domácího násilí, dokázal byste se svěřit?

Graf č. 11- Víte, jaké znaky musí být naplněny, aby se mohlo hovořit o domácím násilí?

Graf č. 12- Víte kam se obrátit pro pomoc v případě domácího násilí?

Graf č. 13- Znáte pojem „formulář SARA DN“?

Přílohy

Příloha č. 1 – vzorový dotazník

Otázky:

1) Váš věk?

Možné odpovědi: a) Do 20 let, b) 21-29 let, c) 30-39 let, d) 40-49 let, e) 50 let a více

2) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Možné odpovědi: a) Základní, b) Střední odborné s výučním listem, c) Střední s maturitou, d) Vyšší odborné, e) Vysokoškolské

3) Jste:

Možné odpovědi: a) Zaměstnaný, b) Nezaměstnaný, c) Podnikatel, d) Student

4) Jste:

Možné odpovědi: a) Heterosexuál, b) Homosexuál, c) Bisexuál

5) Už jste někdy slyšel pojem „domácí násilí na mužích?“

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

6) Znáte muže, o kterém si myslíte, že je obětí domácího násilí?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

7) Stal jste se někdy sám obětí fyzického domácího násilí?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

8) Stal jste se někdy sám obětí psychického domácího násilí?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

9) Byl jste někdy vystaven sexuálnímu donucování ze strany ženy?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

10) Pokud byste se stal obětí domácího násilí, dokázal byste se svěřit?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

11) Víte, jaké znaky musí být naplněny, aby se mohlo hovořit o domácím násilí?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

12) Víte kam se obrátit pro pomoc v případě domácího násilí?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

13) Znáte pojem „formulář SARA DN“?

Možné odpovědi: a) Ano, b) Ne

(Zdroj: vlastní)

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhružek a úmyslů ze strany násilné osoby: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhružek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: ANO - NE - NEZJIŠTĚNO*

(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykázání násilné osoby? **ANO - NE***

Odůvodnění vykázání:

(zdroj:PČR)